

DIRVA

Nr. 71

Birželis-June 21, 1963

Cleveland, Ohio

NATO ATOMINIS LAIVYNAS

MORALINIS SKANDALAS D. BRITANIJOJE GALI PADĖTI PREZIDENTUI KENNEDY GAUTI BRITŲ PREMJERO MACMILLANO PRITARIMĄ NATO ATOMINIAM LAIVYNUI, KURIS BŪTŲ DALYVAVIMO GALĖJO VIRSTI TIK AMERIKIEČIŲ-VOKIEČIŲ BIZNIU IR NESUSILAUKTI VIEŠOSIOS NUOMONĖS PRITARIMO AMERIKOJE. — NORS PRAKTINĖ TO LAIVYNO VERTĖ SUKELIA DIDELIŲ ABEJONIŲ, PREZIDENTAS YRA PASIRYŽĖS JĮ PAVERTI FAKTU. — TUO ATVEJU, PREZIDENTUI ĮSAKIUS, EUROPIEČIAI GALĖTŲ DALYVAUTI SOVIETŲ TAIKINIŲ BOMBARDAVIME.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Ir su gera fantazija būtų sunku įsivaizduoti, kad suplanuotą prezidento J.F. Kennedy kelionę Europon laukty tiek daug nemalonumų. Italija, šias eilutes rašant, dar be vyriausybės, Vokietijos kanclerio Adenauerio valdymo dienos jau yra suskaičiuotos, o paskutinių metu nutarta trumpas sustojimas D. Britanijoje, po paskutinio skandalo, pasirodė esąs labai abejotinos vertės. Tiesa, premjeras Harold Macmillan pirmadienį gavo Žemųjų Rūmų patikėjimą, tačiau visai aišku, kad jis labai greitai turės savo vietą užleisti kam nors kitam.

Skandalas D. Britanijoje, dėl savo pobūdžio, buvo labai smarkiai išgarsintas viso pasaulio spaudoje. Mažiausiai iki šiol apie tai rašė pačių britų spauda, bet dabar ir ji "atsigauna". Editor & Publisher savo birželio 15 d. laidoje rašo, kad britų spauda, kuri yra garsi visame pasaulyje savo laisve, iš tikrųjų yra smarkiai

suvaržyta 1558 metais kilusio įstatymo, kiek liečia pranešimus apie privatinį gyvenimą. Pagal tą įstatymą, negalima skelbti net tiesos, jei ji gali sukelti neapykantos paliestam asmeniui. Tokiu būdu, nors britų laikraštiniams nebuvo paslaptis, kad karalienės karo ministeris John Profumo, kurio protėviai buvo italų kilmės, tuo pačiu laiku naudojosi paslaugom profesionalinės prostitutės kartu su sovietų laivyno attache padėjėju kap. Eugeniju Ivanovu, jie apie tai neskelbė, nes bijojo atsakomybės teisme, kur ministerio žodis būtų vertinamas aukščiau už prostitutės, nors moterų prostitucija D. Britanijoje yra legalus verslas. (Atsakomybės traukiami tik verslo "organizatoriai") Už tat, kai John Profumo pareiškė, kad užsienio spaudos pranešimai apie aukščiau minėtą aferą neturi jokio pagrindo, britų spaudai teko tylėti. Tik vėliau, kai ministeris buvo priverstas vis-

dėlto prisipažinti melavęs, britų spauda su pasigardžiovimu paskelbė visas detales ir "callgirl" Christine Keeler jau dabar iš savo "atsiminimų" uždirbo per 100,000 dolerių.

Visa šioji pikantiška afėra yra labai įdomi viešosios moralės keitimosi tyrinėtojams. Politiškai, jei Macmillano vyriausybė būtų sekusi kitose srityse, ji nebūtų buvusi labai baisi, nors savaime aišku, kad ji negalėjo pakelti premjero prestižo, nors tai jo asmeniškai ir nelietė. Už tat atrodo, kad premjeras labai bijojo, kad prezidentas Kennedy neatšauktų savo vizito, o prezidentas dabar gali tikėtis iš Macmillano galutinio sutikimo dėl Nato atominio laivyno sudarymo, kuris, atrodo, turėtų būti tos lauktuvės, kurias prezidentas tikisi atsivežti savo kraštui iš Europos.

Kaip jau buvau rašęs, Washingtono buvo sugalvota įkurti mišrų NATO laivyną, kad tuo būdu davus Europos valstybėm jausmą, kad ir jos turi atominių ginklų ir yra neatjungiamai susijusios su JAV galybe. Svarbiausias tikslas, nors apie tai ir nebuvo viešai kalbama, buvo patenkinti vokiečių ambicijas ir neduoti jiems progos reikalauti sau atskiros strateginio atominio apsiginklavimo. Pradėjus svarstyti, kaip tą idėją pavertus kėnu, atsirado didelių klaidų. Europiečiai nelabai suprato tokio atominio laivyno, kurį sudarytų 25 laivai, reikalingumo. Kiekvienas laivas turėtų aštuonias Polaris A-3 raketas. Tas raketas galima paleisti tik JAV prezidentui leidus, tačiau ne į jo ar JAV štabo, bet į NATO parinktus taikinius. Vokiečiai su tuo projektu sutiko, kad tik tikus Washingtonui. Jie sutiko padengti ir apie 40% visų išlaidų. Prancūzai, nepaisant to laivyno, pirmuoliais nori savo atominių ginklų, kuriais įjėgalėtų disponuoti be JAV prezidento leidimo, italai vis dar negali apsispręsti, o britai, kurie patystūrės keletą povandeninių laivų su Polaris raketom, pareiškė, kad jie negali įžiūrėti tokio laivyno prasmės. Jei tokia eiga vyktų toliau, būtų pavojaus, kad NATO atominis laivynas bus tik amerikiečių - vokiečių biznis. Todėl prezidentui Kennedy labai rūpėjo gauti bent simbolinį britų dalyvavimą. Tam reikalui į Londoną buvo pasiųstas JAV laivyno štabo operacijų skyriaus viršininkas viceadmirolas Claude Vernon Ricketts. Atrodo, kad jis įtikino savo kolegas iš Royal Navy, kad NATO laivynas, nors praktiškai nereikalingas, vis dėlto britam gali būti naudingas, nes jo išlaidų didžiausią dalį padengs

(Nukelta į 2 psl.)

Šiandien ir rytoj

SOVIETIJOS sandėliuose guli sukrauta cukraus už milijonus rublių. To cukraus neišstengiama parduoti ir apsaugoti nuo gedimo. Tai netikusį prekybinių ryšių su Fidelu Castru paseka, kai sovietams už ginklus ir mašiną mokama cukrum... Tuo tarpu komunistinis blokas pats gamina cukrų nei kiek neblogesnę už Kubos.

Šis nuostolingas prekybos balansas su Kuba iššauktas politinės situacijos. Bet ir kiti ekonominiai negalavimai rodo, kad blogi popieriai su sovietine ekonomija. Tad suprantamas Chruščiovo rūpestis, kai jis, perskaitęs šių metų pirmojo ketvirčio raportą, rado, kad šalia kubietiško cukraus sandėliuose dar guli ir kitokių prekių už 20 milijonų rublių...

Ir kas keisčiausia, sovietų pilietis, kuriam trūksta visko, neskuba pirkti tų blogų prekių, ypač baldų, batų, medžiagų ir elektrinių aparatų, nes jų pataisymas atsieina taip brangiai, kad mažai kas drįsta pirkti, skaito, jog neapsimoka.

Sovietų vyriausybė yra nustačiusi oficialų rublio kursą -- \$1,11. Bet tikroji rublio perkamoji vertė yra tik 63 centai. Sovietų vidutiniai uždirbančio darbininko mėnesinė alga siekia vos 90 rublių, kas, amerikoniškais doleriais skaičiuojant, išeitų 56,70. Bet palyginkime truputį kainas. Paprastas vyriškas kostiumas kainuoja 200-300 rublių, kas darbininkui reikškia dvi ar tris mėnesines algas. Vyriškas ar moteriškas paltas Vitebske kainuoja tarp 85 ir 200 rublių. Vyriški batai Leningrade kainuoja 35-50 rublių, o moteriški 55 rubliai. Odesoje darbininkų mėnesinės algos yra nuo 40 iki 100 rublių. Tai visai suprantama, kodėl paprastas darbininkas negali nusipirkti prekių...

KITAS Chruščiovo rūpestis yra valstybės tvarkoma gamyba. Popieriuje viskas atrodo gražiai, bet tikrumoje įmonės pradeda tik mėnesio pabaigoje dirbti, kad pasiekus plane nustatytos mėnesinės normos. Ir dažniausiai paskutinėm dienom padaroma du trečdaliai darbo. Tai neišlaiko lygsvaros gamyboje ir reikalauja iš darbininkų "pasispaudimo". Kartais tenka dirbti be pertraukos net po 20 valandų, aišku, už tai negaunant papildomo atlyginimo.

Chruščiovas skelbė, kad Sovietijoje darbas bus ribotas iki 7 valandų per dieną ir darbo savaitė bus sumažinta iki 40 valandų. Bet praktikoje įmonės nesilaiko nutarimo ir reikalauja padvubinti "savanoriškas valandas", už kurias nemoka. Kiekvieną savaitę įmonių vadovai randa naują motyvą, dėl ko reikalingas savanoriškas darbas. Castro vizito metu, darbininkai buvo kviečiami dirbti savanoriškas valandas Kubos draugystės labui...

Kad išvengus darbininkų nepasitenkinimo dėl tokio išnaudojimo, kai kurios įmonės nutarė mokėti už 8 darbo valandas kasdien, bet vidutiniai sovietų darbininkas vistiek dar dirba nemokamai kas savaitę po 10 ar 12 valandų, nematydamas jokio gyvenimo pagerėjimo ateityje.

KUBOJE grupė sovietų "techninių patarėjų" televizijoje klausosi sugrįžusio iš Sovietijos Castro kalbos.

"... Sovietijoje gyvenimas nuostabiai puikus, sako Castro. Gyventojai laisvi ir laimingi. Jie gyvena pertekliuje..."

-- Negalimas dalykas, -- šnibžda rusas savo kaimynui, -- kad tenai įvyktų tokie dideli pasikeitimai per keletą mėnesių, kai mes iš ten išvažiuojame!...

(vg)

Birželio 15 d. Chicagoje Jaunimo Centre įvyko iškilminga akademija didžiam lietuviui Antanui Oliui prisiminti. Nuotraukoje solistė Ona Kaskas ir muz. Aleksandras Kučiūnas koncerto metu. Sceną dekoravo dail. A. Kurauskas. V.A. Račkausko nuotrauka

TAUTA JO ATMINTĮ SU PAGARBA MINĖS...

Lietuvos atstovo J. Kajecko kalba, pasakyta Antano Olio penkių metų mirties sukakties proga Chicagoje, Jaunimo Centre, birželio 15 d.

Pereitą mėnesį, Motinos Dienos išvakarėse, šioje salėje, minėjome Rygiškių Jono gimnazijos šimtmetį. Šį vakarą, Tėvo Dienos išvakarėse, susirinkome pagerbti asmenį, kurį galima pavadinti lietuvių išeivijos tėvu, jei ne amžiumi, tai darbais.

Tarp Marijampolės ir velionies Olio esama ryšio, nors ir ne tiesioginio. Tuo ryšiniu buvo Olio tėvas. Pastarajam užvakar suėjo šimto metų gimimo sukak-

ir pavergė. Jis "Varpo" gimimo metais, iš Lietuvos atsivežė Amerikon meilę knygai, laikraščiu ir mokslui. Jis tuo jau šioje šalyje už jų užsikabino ir jų meilę perdavė sūnui, kurio šiandien penkių metų mirties sukaktį minime. Tėvas buvo Olio pirmas mokslo, meilės ir pasišventimo savajai tautai įkvėpėjas ir mokytojas. Tat, tėvo ir sūnaus šia proga prisiminimas pritinka Tėvo Dienai.

Įtakos Oliui dar, beabejo, turė-

tis. Šiandien lygiai 39 metai, kai jis Lietuvą apleido. Vanagaitis, anot Olio, lietuvišku kultūros lobynu nešinas, kaip koks pranašas gavino išeiviją. Vanagaitis buvo Olio mokytojas kultūriniam bare, o Olio jo ištikimas talkininkas darbe. Olio prisipažįsta, kad klausydamas Vanagaičio, ne tik išmokęs geresniu lietuviu būti, bet supratęs ir kas darytina, kad kitus prie lietuviybės pritrauktų.

Olio pagerbimas be Vanagaičio suminėjimo neįmanomas. Olio pats rašė, kad Vanagaitis paliks tautiečių atmintyje Amerikoje iki šia gyvenusių bent vie-

(Nukelta į 3 psl.)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

* KUBOS PABĖGĖLIAI FLORIDOJE rado draugų su svarstyti pasidylmus: Haiti pabėgėliai siūlo (paskolinus jiems ginklų ir pinigų) pirmą nuverstį Haiti prezidentą Duvalier, po to ten būtų suteikta bazė kubiečių rezistencinei veiklai prieš Castro.

* PREZIDENTAS KENNEDY, ITEIKĖS KONGRESUI nepaprastai radikalių civilinių teisių įstatymo pakeitimo projektą, kartu paragino ir negrų organizacijų vadovybes susilaikyti nuo demonstracijų, kad kongresas galėtų ramiai ir be pašaliniių įtakų išreikšti savo valią.

Atsakymai ir reakcija iš negrų organizacijų rodo, kurios jų nuosirdžiai siekia padėties pagerėjimo ir kurioms rūpi demonstracijos, ugdančios neramumus krašte ir keliančios rasinę neapykantą. Didesnė dalis šių organizacijų siekia ne negrų gerovės, o yra inspiruojamos iš šalies "laisvės ir lygybės" šūkiais, kurių kilmė rodo, kieno interesuose glūdi jų veikla.

* SOV. SAJUNGOS ATSTOVAI FORMALIAI sutiko su JAV pasiūlymu prarasti tiesioginę telefono liniją (hot line) tarp Baltųjų Rūmų ir Kremliaus, kad tuo išvengtų pripuolamo karo pavojaus.

* SOVIETINIŲ KOSMONAUTŲ KELIONĖ ERDVĖJE PASIBAIGĖ Bikovskio 82 apskridimais ir Tereškovo -- 49. Vak. pasaulio mokslininkai sekė tą kelionę, spėja, kad neatsižvelgiant į visus rekordus ir pirmavimus, bandymas neatsiekė tų tikų, kuriems jis buvo skirtas. Pirmuoliausia, kosmonautams pritrūkę "kvapo" dar ilgesniam skridimui, nepasisekė numatytasis susitikimas erdvėje ir t.t. Nėra abejonės, kad skridimo technikoje buvo padarytas didelis žuolis pirmyn, kurio nepaliks neišnaudoję Sov. Sąjungos mokslininkai, o tuo labiau, sovietinė propaganda.

* JAV PALEIDO ERDVĖN TIROS 7 SATELITĄ, kuris jau pirmomis skridimo valandomis grąžino žemėn neįkainuojamos vertės nuotraukas, suteikusias žinių apie besiformuojančius uraganus ir kitas audrų sistemas.

Dainavos ansamblis ir dirigentas Algis Šimkus, išpildę dalį koncertinės programos Antano Olio minėjimo akademijoje. V.A. Račkausko nuotrauka

PASKUTINĖ SENOJO PASAULIO DIENA (3)

ULTIMATUMAS VOKIETIJAI PARUOŠTAS...

Londonė Neville Chamberlain ir jo ministariai šeštadienio naktį tebeįsėdėjo. Ministeriai, susėdę aplink stalą, žinojo, kad vyriausybės (o taip pat gal ir konservatorių partijos) ateitis priklausys nuo jų sprendimo, kurį šią valandą priims.

Krašte vyravo karo atmosfera. Parlamente visi buvo susijaudinę. Chamberlainas žinojo, kad dauguma konservatorių pasirodė nuversti jo vyriausybę, jei Vokietijai nebus pasiūstas griežtas ultimatas pirmą negu parlamentas iš naujo susirinks. Greičiausiai Winston Churchill būtų partijos paskirtas vietoj Chamberlaino 24 valandų bėgyje, palaikant liberalams ir darbiečiams.

Šeštadienį popiet parlamente posėdžiai buvo labai audringi.

Daugelis atstovų, pradėję prastą anglų šaltumą, Chamberlainui metė įžeidžiančius žodžius. Kada Chamberlainas pasikėlė pasakyti, kad jis laukia prancūzų nutarimo, sir Arthur Greenwood staiga jį pertraukė, šaukdamas: "Aš klausiu, kiek dar laiko mes tupčiosime, kai Anglija ir visa civilizacija yra pavojuje?"

Chamberlainas, įsąjaučdamas savo partijoje opoziciją, tuoj sušaukė ministrų posėdį.

Prieš tai jis vakarieniavo su lordu Halifaxu. Halifax dar niekad nematė taip susijaudinusio Chamberlaino.

"Atstovų rūmai apsirinka", pasakė Chamberlainas, "manydami, kad man trūksta drąsos. Tai prancūzų neryžtingumas mane privertė atsisakyti nuo pirmojo ultimatumo projekto, kuris turėjo baigtis šeštadienį, rugsėjo 2 vidurnaktį. Dabar aš abejoju, ar vyriausybė galės rytoj dar išsilaikyti."

Po vakarienių buvo pasikeista telefoniniais pasikalbėjimais tarp Londono ir Paryžiaus. Buvo sutarta vokiečiams duoti kuo trumpiausį terminą apiešiti Lenkiją.

Po vidurnakčio Chamberlainas aiškino savo ministrams sunkumus su prancūzais, kad suderintų abu ultimatus.

Prancūzams didžiausia problema buvo mobilizacija. Kariuomenės vadai reikalavo, kad būtų suvėlintas ultimatumo pasiuntimas. Tuo tarpu Anglijoje laivyno ir kariuomenės vadai priešinosi ultimatumo atidėjimui.

Karo ministeris Leslie Hore-Belisha daug darė, kad ultimatumas baigtųsi rugsėjo 2 vidurnaktį, dabar reikalavo, kad jis baigtųsi nevaliau sekmadienio ryto 6 val. Chamberlainas atsakė, jei anglų ultimatus baigsis vidurdienį, tai prancūzai pasiųs prieš vidurdienį, kad jis baigtųsi 9 val. vakare.

Apie 1 val. 30 ryto buvo susitarta, kad Anglijos ultimatus baigsis 11 val. ryto sekmadienį.

Chamberlainas grįžo išvargęs. Jis buvo 70 metų amžiaus,

bet dar buvo stiprios sveikatos. Jis tuoj telefonavo Lenkijos ambasadoriui Raczynskui, padrasindamas: "Prancūzija ir mes šandien stovėsime jūsų pusėje."

Raczynski atsakė: "Aš jaučiuosi mažiau nelaimingas".

Tuo tarpu Paryžiuje santykiai tarp Lenkijos ir Prancūzijos darėsi labiau įtempti. Vienai seniausių Europos draugysčių grėisė sugriuvimas dėl prancūzų dvejojimo pasiūsti vokiečiams ultimatumą. Kai kurie lenkai abejojo, ar Prancūzija stos karan.

Lenkijos ambasadorius Paryžiuje Lukaszewicz tą naktį apiešė prancūzų užsienio reikalų ministerijai trenkdamas durimis. Tarp jo ir ministerio Bonnet įvyko diplomatams neįprastas pasikalbėjimas.

Bonnet aiškino, kad jis tariasi su Londonu ir negalys duoti jokio galutinio atsakymo dėl ultimatumo.

Į tai Lukaszewicz atsakė: "Kalbėkite, kalbėkite! Kam naudinga tos kalbos? Lenkija reikalauja akcijos ir tuoj pat, Mes manome, kad prancūzų pažadas remti Lenkiją kariškai turėjo būti išlaikytas be papildomų diskusijų!"

Bonnet patraukė pečiais, nieko nesakydamas. Jis žinojo, kad žodžiai nenuramins lenko. Prancūzijos vyriausias štabas jam sakė, kad reikia mažiausiai iki pirmadienio laimėti laiką, kad galima būtų mobilizuotis ir evakuoti moteris ir vaikus.

Tuo tarpu lenkas toliau protestavo.

"Tai neteisinga ir jūs žinote, kad tai neteisinga: Sutartis yra sutartimi ir turi būti gerbiama. Ar aš turiu suprasti, kad prancūzų žodis nebeturi jokios vertės? Supraskite, kad kiekvieną valandą, kuri prabėga, dvigubina vokiečių aviacijos puolimus ir tai reiškia mirtį tūkstančiams Lenkijos vyrų, moterų ir vaikų?"

Bonnet priremtas priesienos ir netekęs kantrybės dėl tokio lenko tono, atkirto:

"Ir jūs, ar jūs norite, kad Paryžiaus moteris ir vaikai būtų žudomi?"

Vidurnaktį JAV ambasadorius William Bullitt, įspėtas apie lenkų baime, raportavo Washingtonui, pareikšdamas kad Lukaszewicz intervencija buvusi perdėta...

Daladier nesistengė išsisukti nuo pažado Lenkijai. Po pietų jis pats Lukaszewiczui tai patvirtino ir pridėjo, kad asmeniškai paėms į savo rankas užsienio politikos reikalus. Daladier žinojo, kad karas neišvengiamas. Šeštadienį popiet iš parlamento jis gavo papildomų kreditų karui pradėti. Naktį rugsėjo iš 2 į 3 d. jis turėjo laisvas rankas.

Kada jis pasakė parlamente, kad Prancūzija, palikdama Lenkiją, praras garbę, jam buvo pirtarta plovimu. Dabar jam liko tik išsiaiškinti su kariškiais. Vyriausias štabas, vadovaujamas gen. Gamelino, kartojo jam, kad kariuomenė nepasiruošusi. Pasiėny stovinti kariuomenė jau karo stovy nuo rugpičio 23 d. ir rezervistai gavo įsakymą atvykti į dalinius. Prancūzijos keliai užimti kariuomenės transportų. Jei karas bus tuojau paskelbtas, vokiečių aviacija padarys skerdynes... Daladier negalėjo numatyti, kad Hitleris dar nepuls

vakarų fronte anksčiau kelių mėnesių ir Gamelino argumentai atrodė svarūs.

Visa tai jis stengėsi paaiškinti Chamberlainui telefonu šeštadienį 10 v. vak., kuris jam atsakė, jei Prancūzai stengsis ultimatumą suvėlinti 48 valandas, tai Anglijos vyriausybė nebebus padėties šeimininke. Ir jis pasiūlė, kad prancūzų ultimatumas būtų pasiūstas sekmadienį 8 val. ryto, duodant jam terminą iki vidurdienio. Daladier atsakė, kad nebent anglų bombonešiai pa-

siruošę akcijai, bet prancūzai nenorėtų pradėti tuojau pat karo veiksmų.

Vidurnaktį Prancūzija nedrąsiai padarė pirmąjį žingsnį karo paskelbimui. Daladier įspėjo savo ambasadorių Berlyne Coulondre, kad pasiruošę naujam demaršui sekmadienio ryte pas Ribbentropą. Bet jam nepasakė nieko apie ultimatumą. Dar reikėjo nuspręsti.

Kitame numeryje: ŠVEDAS BANDO IŠGELBĖTI TAIKĄ...

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

ST. CLAIR SAVINGS ASSOCIATION

Your Savings EARN

4 1/2%
Anticipated Rate

SAVINGS DEPOSITS INSURED TO

\$10,000.00

813 E. 185th St.

IV 1-7800

25000 Euclid Ave.

6235 St. Clair Ave.

AN 1-1200

HE 1-5670

26000 LAKE SHORE Blvd.

RE 1-1200

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

THE HUMPHREY CO

EUCLID BEACH PARK

BEST WISHES

To All the Lithuanian People

Frances P. Bolton

CONGRESSMAN

22nd District

GREETINGS and BEST WISHES

SMITH'S Restaurant - Cocktail Lounge

Dining out is pure pleasure at Smith's, where fine food is served at realistic prices!

Private parties and wedding receptions are a specialty.

LAKE SHORE BLVD. AT E. 222 ST.

RE 2-9900

NATO...

(Atkelta iš 1 psl.)

vokiečiai su amerikiečiais, tačiau britų pramonė gaus labai daug užsakymų.

Ricketts įrodinėjo, kad laivai su Polaris raketom, nors ir nepovandeniniai, tačiau bus sunkiai sovietų pasiekiami, nes jie bus greitesni už sovietų povandeninius laivus. Kadangi jų buvimo vieta bus visą laiką keičiama, sovietai negalės į juos nutaikyti savo raketų, o jų aviacija nėra tokia galinga, kad galėtų kontroliuoti visą Atlanto vandenyną. Šiuo metu į Europos miestus ir karinius įrengimus sovietai yra nukreipę 600 savo raketų, o amerikiečiai patys ir su NATO sąjungininkais, įskaitant ir būsimus laivus, turėtų į sovietų taikinius nukreiptas 2,000 raketų. Kiekvieno NATO laivo įgula, kad sumažintų nesusipratimo galimybes, susidarytų tik iš dviejų tautybių. Kiekviena raketa turėtų specialų įtaisą, kuris jas įgalintų paleisti tik amerikiečiams leidus. Jau sutarta ir dėl laivyno vėliavos. Jos fonas bus mėlynas, o viduryje baltas trikampis ir žvaigždės, simbolizuojančios kiekvieną dalį.

Jei iki šiol dėl to susitarė tik žemesni pareigūnai, tai prezidento Kennedy viešnagės metu jau turėtų būti galutinai sutarta vyriausybių. Ar toks projektas gaus ir visų suinteresuotųjų kraštų parlamentų sutikimą, šiuo metu dar labai sunku pasakyti.

GREETINGS and BEST WISHES

NEW LOCATION

EAST 200TH HARDWARE

673 East 200th St.

IV 1-8448

GREETINGS and BEST WISHES

WIEHN'S BAKERY

For GOOD Baked Goods - See WIEHN'S

704 EAST 185th ST.

KE 1-0650

GREETINGS and BEST WISHES

EUCLID IGNITION COMPANY

1062 East 185th St.

Call IV. 1-2222

GREETINGS and BEST WISHES

LUICKART INSURANCE AGENCY

GENERAL INSURANCE

18609 St. Clair Ave

KE 1-4770

KUR GERIAUSIA PAILSĖTI PER ATOSTOGAS

GARSIAME CAPE COD — OSTERVILLE, MASS. KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO PRIVATAUS PLIAŽO, PUŠŲ PAVĖSYJE GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE VASARVIETĖJE

JANSONŲ VILOJĖ "AUDRONĖ"

87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass.
Tel. (Area 617) 428-8425

- Graži vila ir erdvūs kambariai.
- Privatus 2 akrų pušynas — parkas.
- Šiltos Golfštromo srovės atviros jūros pliažas vos 7 min. pečioms.
- Rami aplinkuma — daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Geras ir sveikas lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

ATIDAROMA NUO BIRŽELIO MĖN. 15 D. IKI RUGSĖJO 15 D.

Lietuviai savininkai Dr. Eduardas ir Marija Jansonai visus maloniai kviečia atvykti praleisti atostogas.

ŠEIMOS

POILSIUI
PUKIOS
MAUDYNES,
LAIVELIAI IR
ZUVAVIMAS

Christiana

Lodge & Cottages
on Christiana Lake

PLANUOKITE šeimai atostogas 32 akrų įvairių pramogų kupinoje LINKŲ vasarvietėje. Puikus maistas, baras, linksma vakarai. Laiveliai NEMOKAMAI. Dėl sąlygų teirautis BOX D-266, EDWARDSBURG, MICHIGAN, arba telef. J. Linkus, NEptune 1-5055.

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

DIRVA

★★★
THE FIELD

The Lithuanian Newspaper Established 1915
6907 Superior Avenue, Cleveland 3, Ohio. Telephone: 431-6344
Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published every Mon., Wed., and Fri. except in case of
Holidays by American Lithuanian Press Radio Ass'n
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$11.00. Single copy 10 cents.

Editor-in-chief Jonas Čiuberkis.

Redaguoja:

Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinė kolegija: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikunas.

R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Prenumerata metams \$11.00, pusei metų \$6.00. Dirva išeina:
pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais,
išskyrus šventes.

DAUGIAU DĖMESIO SKIRKIME LITUANISTINIAM MOKSLUI

Niekas neabejoja, kad mūsų lituanistinės vargo mokyklos atlieka neįkainojamą darbą lietuviškos kultūros ir dvasios palaikyme mūsų priaugančioje kartoje. Niekas taip pat neabejoja, kokių pasižventimų tose mokyklose auklėjamas ir brandinamas naujasis lietuvių visuomenės priauglis. Tuo darbu ir jo vaisiais abejoja tik tie, kurie patys nebeturi to šipareigojimo jausmo, kuriuo vedini apšviesto ir visuomeniškai savos bendruomenės nario asmenybė, buvo ir bus. Jų perauklėjimas, turbūt, kainuotų daugiau, nei lietuviško universiteto įsteigimas Chicagoje.

Pažvelgus į mūsų jaunimo organizacijų eiles, pažvelgus jau į bendrinių organizacijų vadovybes, su džiaugsmu turime sutikti jaunus veidus, nesidrovinius jungtis į veiklą, kuri iš paviršiaus atrodo neįtikinanti, bet kuri kartu gali suteikti tolimiesiems gyvenime daug naudos ir malonumo.

Tai vis tvirtos lietuviškos šeimos auklėtiniai, mūsų vargo mokyklų derlius. Derlius tų mokyklų, kuriose jie, kad ir kartais be didesnio noro, be reikiamo entuziazmo, be tinkamos normaliai mokyklai atmosferos, o vistiek pasisavino pagrindus lietuviškesnei galvosenai, savo valia nustatė ryšį, kuris teikia progos savo kilmę išnaudoti tobulėsni ir visuomeniškai savos bendruomenės nario asmenybę ugdyti.

Lituanistinių mokyklų išleistuvės, pabaigtuvės, atestatų teikimo išsilimės organizuojamos taip, kad auklėtiniai galėtų parodyti ne tik moksle atsielkę pažangą, bet kartu ir išlaikymą tų lietuviškos galvosenos pradų, be kurių moksleivis liktų abiturientu, tik sugaišusiu ir gaisinusiu laiką, kurio lituanistinėms mokykloms taip stokoja.

Stokioje toms mokykloms ne vien tik laiko. Visuomenės statomi reikalavimai, daugelio tėvų nusiskundimai kartais išeina iš tos proporcijos, kurioje mokyklų organizacijos randasi. Jos ir vadinamos vargo mokyklomis todėl, kad jų padėtis mūsų bendruomeniniame gyvenime, aukštai iškelta žodžiuose ir reikalavimuose, tačiau tikrąją tų mokyklų padėtis yra ne kas kita, kaip mūsų visų ekonominio neorganizuotumo ir didžiausio nesusipratimo pavyzdžiu.

Ukinį mūsų bendruomeninio gyvenimo nuosmukį rodo pavyzdžiai, kurie yra ryškiausia nerealios ir negyvenimiškos ūkinės galvosenos išdava. Pvz., kas iš logiškai galvojančių pateisins LB apylinkės 1000 dolerių įnašą Lietuvos Fondui, paliekant savo apylinkės mokyklą deficite? Kas pateisins tūkstančius dolerių, skiriamų paminklams statyti, kai visos lituanistinės mokyklos Amerikoje turi dideles sumas išmokėti už patalpų nuomas? O kur ir kokie yra mūsų pačių sukurti stipendijų fondai, kuriais galėtų pasinaudoti gabesni lituanistinių mokyklų abiturientai?

Tai klausimai, vis iš tos pačios senos plokštelės. Kiek į juos galės atsakyti PLB Seimas, taip pat neišvengs, nes dienotvarkėje jau f. raide pažymėtas punktas kalba apie jaunąją kartą ir lietuviškos išlaikymą išsivijoje. Tai bendrybė, kurioje sunku bus įsisprauti mūsų vargo mokyklai, nes ir pati bendruomenė savų vargų pakankamai turi, nevengdama susikurti sau dar ir naujų.

O jaunimui skiriamas didesnis dėmesys duotų daugiau naudos, nei išsikovojus 50% įtakos VLIKE. (J.Č.)

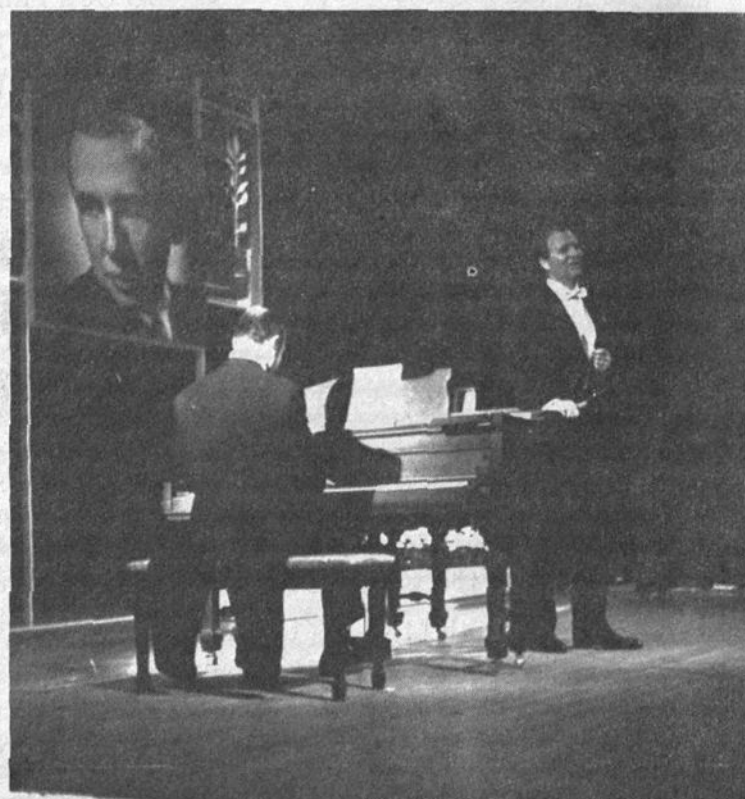
IŠKILMINGA AKADEMIJA DIDŽIAM LIETUVIUI PRISIMINTI

Išvakarėse paminėjus 1941 m. tragiškąją tautos tremtį, birželio 15 d. vakare Chicago lietuviai vėl gausiai rinkosi Jaunimo Centran. Rinkosi atiduoti pagarbą didžiam lietuviui, 1958 m. birželio 6 d. nelauktai, negrįžtančiai iškelia-vusiam ANAPUS. Susirinko didelė minia, užpildydama iki patalpos erdvios patalpos vietas. Apsčiai čia būta velionies artimųjų, bendraminčių, bendradarbių ir kitų.

Oficialioji akademijos dalis pradėta Valdo Adamkavičiaus žodžiu. "Šį vakarą mes norime susigrąžinti dvasinį veidą žmogaus, prieš penketą metų išėjusio iš mūsų tarpo. Nors tasai veidas yra neužmirštamas, tačiau reikia pakartoti jo bruožus, kad atsektume jo darbo ir jo palikimo kelią, tapusius mūsų, Amerikos lietuvių išsivijos, istorijos ir gyvenimo dalimi..." Tokiais žodžiais prabilo V. Adamkavičius.

Atidaromąjį žodį sekė Lietuvos atstovo Washingtono Juozo Kajecko kalba. Vėliau dar kalbėjo Lietuvos Generalinis konsulas Chicagoje, dr. Petras Daužvardis; Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas Leonardas Šimutis ir advokatas Antanas Lapinskas. Kalbėtojai ryškiai išvardino velionies nuveiktus didžiuosius darbus, pasigėrėjo jo charakterio savybėmis ir teigiamai įvertino jo plačią veiklą. Buvo prisimintas ir šviesios atminties velionies tėvas, daug veikęs lietu-

viškos baruose. Dr. P. Daužvardis, tarp kitko, iškėlė mintį, jog būtina išleisti išsamią Antano Olio biografiją. Ji išleistina lietuvių ir anglų kalbomis, idant kartų kartoms būtų, kokia didi buvo Lietuvos nemačiusio lietuvių meilė tėvų žemei. Oficialio-

Solistas J. Vaznelis ir akompaniatorius muz. A. Kučiūnas koncerto metu Antano Olio paminėjimo akademijoje. P. Petručio nuotrauka

Į Antano Olio paminėjimo akademiją susirinko ne tik chigagiečiai, bet ir iš kitų miestų suvažiavę lietuviai.

TAUTA JO ATMINTĮ SU PAGARBA MINĖS...

(Atkelta iš 1 psl.)

nas lietuvis. Tad, šiandien prisimindami ir Vanagaitį, tik dar labiau pagerbiame OI. Džiugu, kad p. Vanagaitienė Olio-Vanagaičio darbą datesė iki "Margučio" 35 m. sukakties.

Ji dalis baigta išsamia Stasio Santvaro paskaita.

Antroje dalyje išklasyta koncertinė programa. Solistas Jonas Vaznelis padainavo Vanagaičio - Jakubėno "Dzūkų kraštas", Oleko - Jakubėno "Aš nežinau" ir Vanagaičio - Kučiūno "Beržas". Senai bematyta viešnia, solistė Ona Kaskas padainavo Gruodžio "Visur tyla", Dirvenskaitės "Sapnai" ir Vanagaičio "Dobilėlis". Katutėmis nepaliaujant, abu solistai pridėjo dar po dainą. Solistams akompanavo Aleksandras Kučiūnas.

Koncertinę programą užbaigė Lietuvių Meno Ansamblio Dainava dirguojamas Algio Šimkaus. Dainaviečiai sudainavo šias dainas: Vanagaičio "Malda", Šimkaus "Motinėle, sengalvėle" ir ištrauką iš Gaidelio "Kantata apie Lietuvą". Gi priedui Šimkaus "Atsisveikinimas su giria".

Akademijos uždarymą atliko Juozas Bachunas, širdingai padėkojęs oficialiosios ir koncertinės dalies dalyviams, prisidėjusiems prie akademijos rengimo ir visiems atsilankiusiems. Tardamas padėką, Juozas Bachunas visus pakvietė į apatines patalpas pasivaikinti.

Rengta akademija praėjo dideliu pasisekimu. Šaikas, skonis, (būtinai teigiamai įvertinti ir dail. A. Kurausko meninį scenos apipavidalinimą) ir rimtis vyravo nuo pradžios iki pat galo. Sumaniu ir aukštu akademijos lygiu, tinkamai pagerbta šviesi ir atmintyje nedilstanti Antano Olio asmenybė.

Vadovaujant Juozui Bachunui ir Valdui Adamkavičiui, šią akademiją surengė komitetas, kurio sudėtyje būta dvidešimts lietuviškųjų organizacijų.

P. Petrutis

Tarp kita, man džiugu konstatuoti, kad ilgus metus Vanagaičių - Olio taktininku darbe bendrai, o "Margutyje" ypatingai, buvo ir manasis giminitis, Vincas S. Jokubynas.

Kylančios lietuviškos žvaigždės nekartą užgęsta lietuvių. Su OIU buvo kitaip. Mokslas, prityrimas, sėkmė gyvenime, Olio asmenyje ugdė vis didesnio ir platesnio masto lietuvių. Darbas ir veikla lietuvių tarpe neužmušė jame lietuvių. Jis buvo eilės organizacijų įsteigėjas ir įvairių organizacijų pirmininkas bei vice-pirmininkas. Jis Misiškos sąlydė ir poros grandioziškų sąskrydžių Washingtono organizatorius. Jie praturtinti Čiurlionio Ansamblių, nacionaliniu orkestru, velionies turininga kalba, pilnutėle katedra žmonių ir šauniu Lietuvai pašvęstu pamokslu. Aš gyvai prisimenu, kaip velionis tuo Msgr. John K. Cartwright pamokslu gėrėjosi ir didžiavosi. Tom progom įtikinančiai iškelta sve-

timiams Lietuvos skriauda, sumaniai atvaizduota Kremliaus tironų vyliai ir laimėta Lietuvai draugų. Paskutiniojo sąskrydžio proga prisiminta ir tautiečių aukos Kremliaus nagnos, jų masinės deportacijos prasidėjusios kaip tik 1941 m. Antaninių metų. Šis minėjimas irgi vyksta lietuvių birželio mėnesio ženkle. Velionis atsiskyrė su mumis irgi tame lietuvių tautos gedulo mėnesyje.

OI! matome krutant dėl Lietuvos įtakingų asmenų tarpe, įmatome vadovaujant delegacijai San Francisco, įmatome BALFO kūrėjų eilėse, Dariaus - Girėno paminklo sumanytojų tarpe, įmatome vadovaujant chorams ir ruošiant lietuvių parodas. Jis muzikų bei dainininkų mecenatas. Jis buvo sąžinė, gyvu pavyzdžiu bylojanti tautiečiams, o ypač jaunimui, Lietuvos neužmiršti, tikėti jos prisikėlimu ir dirbti jos išvadavimui.

Olis savo gyvenimu įrodė, kad

Leonardas Valiukas, rezoliucijoms remti komiteto pirmininkas, lankydamasis Chicagoje, pasikeitė nuomonėmis Lietuvos laisvinimo klausimais su Juozu Bachunu ir Valdu Adamkavičiumi.

P. Petručio nuotrauka

geras lietuvis gali būti ir geru amerikiečiu ir kad lietuviybė nėra kliūtis šioje šalyje būti įvertintu, pasiekti aukštybių ir žengti sėkmės keliu.

Olis buvo patraukli asmenybė. Jis buvo tolerantas, tylus ir lygaus būdo žmogus. Jis buvo švelnus, kantrus, užjaučias ir padėdąs saviesiems. Jis buvo dvasios aristokratas ir džentelmenas pilna to žodžio prasme. Jis buvo turininga asmenybė. Su OIU ne gėda buvo pasirodyti. Mes juo didžiavomės. Olio paliktoji spraga tebejauciama. Jos užpildymas būtų didžiausias velionies pagerbimo ženklas. "Tai, ką darė ans vyrs pasižventimo, tegul kiti kartoja!"

Peranksti OI! užgėso. Jis nesulaukė Lietuvos laisvės aušros, kurios įgyvendinimui nenuilstamai dirbo. Jis paliko kitiems tą darbą tęsti ir užbaigti.

Einant Lietuvos keliu, OI! naudojosi ne tik nuoširdžių bičiulių patarimais. Jis galėjo pasikliauti ir savo gyvenimo palydovės, p. Olienės, parama. Ji buvo tylioji velionies įkvėpėja ir talkininkė jo kilnuose užsimojimuose. Lietuvių visuomenė jai už tai skolinga ir didžiai dėkinga.

Aš laikau malonia pareiga ir garbę, Pasiuntinybės, ir bendrai tautiečių vardu, šia iškilminga proga pareikšti p. Olienai gilią užuojautą, nuoširdžios padėkos ir pagarbos jausmus. Ponai V. Olienai sunegalavus reiškiame jai taip pat ir greito sveikatos sustiprėjimo linkėjimus. Galima bent tuo ramintis, kad velionis paliko žymę ir žmogumi ir lietuvių buvęs. Jis mokojo ir mirti šventai. Jo atmintį lydi darbai, kurie šviečia žibintu gyviesiems.

Gaila, kad velionis negali šiuo metu būti pavergtoje Lietuvoje pagerbtas. Tas, irgi, yra jo kreditas. Bet, ateis laikas, kai išsiblaivys Lietuvos apsiniaukęs dangus. Jis tada ir Nemuno krašte tinkamai pagerbtas bus. Tauta jo atmintį su pagarba minės.

KVIETIMAS V A S A R O S ATOSTOGOMS

Maloniai kviečiame atvykti į saulėtą CAPE COD ir šių metų atostogas praleisti geram poilsiui specialiai paruoštoje MEŠKOS viloje ir MEŠKIUKO vasarnamyje. Medžių apsupta erdvi ramiai aplinka, dideli patogūs kambariai, geras sveikas maistas, malonus nešaltas Atlanto vanduo. Palangos švarumo paplūdimio smėlis, lietuviška dvasia ir gera nuotaika, vaikų priežiūra...

Vasarvietė atidaroma birželio 15. Kas vasaros nuo birželio 15 iki birželio 30 ir nuo rugsėjo 1 iki sezono pabaigos, gaus 15% nuolaidą. Labai prašome užsisakyti kiek galima iš anksto.

MEŠKA, 42 Beach St., Monument Beach, Cape Cod, Mass. Tel. 759-3251 (Area Code Nr. 617).

Skaityk ir platink
DIRVĄ

MOKAME

4 1/2 %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS
and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

SVARSTYMAI IR NUOMONĖS

PRASMINGAS DISKUSIJŲ TURINYS*

Diskusijos, žinoma, būtinoms jomis kuriama sudėtinė, ypač viešojo nuomonė. Visi žino, nors dažnai to nesilaiko, kad diskusijos,

V. RASTENIS

jos netenka savo naudingumo, kai vieni kalba apie "vežėčias", kiti apie "akėčias", arba kai vietoj kalbėję apie diskusijų dalyką, pradeda verstis "tu šioks" -- "o tu anoks" argumentais.

Bet diskusijų prasmingumui

*) Plg. P. Stravinskis, Laisvinimo klausimais (6), Diskusijos, Dirva, 66 nr.

GREETINGS and BEST WISHES

To All The Lithuanian People

FROM

MAYOR RALPH S. LOCHER

AND

BRONIS J. KLEMENTOWITZ —
LAW DIRECTOREDWARD C. KNUTH —
FINANCE DIRECTORVINCENT M. DeMELTO
UTILITIES DIRECTORWILLIAM J. ROGERS —
PORT CONTROL DIRECTORLOUIS L. DRASLER —
SERVICE DIRECTORM. LAVIMIA WARNER —
WELFARE DIRECTORJOHN M. McCORMICK —
SAFETY DIRECTORHAROLD G. LAUSCHE —
PROPERTIES DIRECTOR

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

HELEN J. LYONS

CLERK

OF MUNICIPAL COURT

BEST WISHES

For a Pleasant Holiday

from

AMERICAN'S FIRST
FAMILYof special sparkle
BeveragesCANADA DRY
CORPORATION

EX 1-8800

Dalyvauk savo bažnyčioj ir melskis

MEMORIAL DIENOJ

CLEVELAND AMBULANCE
SERVICE, INC.Remember the Maroon and Cream Colored
Cars with the Men in WhiteCalled and Recommended by Cleveland's
Leading Physicians and Surgeons

ENdicott 1-0770

RIKIAVIMOSI KLAUSIMAIS (6)

TURINYS*

didžios reikšmės turi ir tai, ar jos sukasi apie svarbiuosius interesus, ar tik apie antraeilius ar visai pašalinius dalykus.

Šiuo atveju dar kartą pakartotinas labai teisingas posakis, kad "kol skirsimės pažūromis esminiais laisvinimo klausimais, vienybės nebus". O jeigu taip, tai ir diskusijose tos vienybės reikalu tikėtų susikaupti ties esminiais klausimais. Bet čia štai jau ir susiduriame su grynai "procedūros" klausimu: kas gi yra tiesminiai klausimai.

Argi tikrai esminis klausimas yra, pavyzdžiui, Vliko "teisinės prigimtys" klausimas? Tuo klausimu diskusijų turėjome begales. Buvo užsimota įrodyti, kad Vlikas esąs valstybinės teisės pagrindinis kilęs organas, kad jis vaidina legalios tautos atstovybės vaidmenį, jis yra Lietuvos parlamento pakaitalas, taigi vyriausias ir vienintelis lietuvių politinės - visuomeninės veiklos autoritetas. Jei sukaitytumėm už ir prieš tą tezę pasakytus ir parašytus žodžius, tai turbūt už ją žodžių skaičius būtų žymiai didesnis. Bet ar tuo kas nors įrodyta? Ir, svarbiausia, ar tuo kas pasiekta? Ar Vlikas faktiškai turi Lietuvos parlamento autoritetą, ar jis vykdo ir ar gali vykdyti tokias funkcijas? Ir, pagaliau, ar jam šiose aplinkybėse reikalinga parlamento kompetencija? O dar svarbiau -- ar Vlikas turi šioje mūsų visuomenėje pilną vadovybinę autoritetą?

Neturį. Jei turėtų, tai nereikėtų mums čia jokių diskusijų apie vienybę. Jis vadovautų, visi padėtų ir vykdytumėm, kas nurodyta.

O kodėl neturi? Nejaugi todėl, kad dar nepakankamai išdiskutuota jo "teisinė prigimtis"?

Visa paslaptis čia ir yra ta, kad visuomenėje, kurioje neveikia valstybinės galios autoritetas, vadovybinis autoritetas įgyjamas ne pasivadiniu, ne pretenduojama teisine kompetencija, o faktiniu vadovavimo kompetentingumu, tai yra, tokiu vadovavimu, kuris pats saviimi liudija vadovaujančio kompetentingumą -- nusimanymą ir sugebėjimą. Todėl ir diskutuoti prasminga būtų ne apie Vliko "teisinę prigimtį", o apie tai, ką ir kaip turėtų daryti vadovaujantis organas, (Vlikas ar koks kitas, -- tai jau ne esminis klausimas), kad visi pajustumė ir noriai pripažintume jame vadovybinę autoritetą.

Jei vadovybinis autoritetas būtų, tai ir šių klausimų nereikėtų plačiai diskutuoti, nes kompetentingai vadovaujantis organas nubrėžtų kompetentingai apsvarstytus uždavinius, pats protinai jaustų ir savo teisinės kompetencijos ribas, taigi nesukeltų nei prieštasties visuomenės sambūriams kurti kitus centrus bei telktis apie juos ir tuo būdu teisiogiškai ar netiesiogiai stoti opozicijon. Kompetentingas vadovavimas žadintų visuomenėje pritarimą ir sėdimą, ne opoziciją. Apsijungimo problema nei nekiltų, nes jos ir nebūtų. Bet jei vadovavimas nekompetentingas, tai tik valstybėje, kur paklusnumo reikalavimas gali būti paremtas jėgos priemonėmis, vadovaujantis organas gali (ir tai ne amžinai!) išsilaikyti vadovaujančiojo pozicijoje. Mūsų čionykštėje visuomenėje lietuvių reikalavimai niekas neturi ir neturės priemonių visus priversti be rezervo klausyti vienos komandos, išskyrus vieną priemonę -- patraukti

ir įtikinti vadovavimo kompetentingumu.

Vlikas vadovybinį autoritetą buvo įgijęs, bet greit jį prarado, ir prarado ne kuo kitu, o pats savo veiksmais, nekompetentingo vadovavimo pasireiškimais. Tik tas sukėlė opoziciją ir sukūrė vienybės (nevienybės) problemą. Susidarė skirtingos pažiūros į esminius veiklos dalykus.

Šiandien organizuotų junginių nusistatymai tebėra sustingę skirtingais pavidalais ir todėl nevyksta pažanga kokių nors integracinių susitarimų linkme. Šis kietas sustingimas itin ryškus Vlike bei jame vyraujančiuose junginiuose. Kitur regimas ne mažiau kietas nusistatymas nepasilikti vlikškame sustingime. Tuo pačiu metu, vienur ryškiau, kitur dar tik miglotai, regimi besivystantys nauji nusistatymai, daugiausia dar nespėję sustingti, dar pakankamai lankstūs svarstymų ar net ir derybų objektai.

Tačiau diskusijos dėl tų nusistatymų toli nuo viltingo gyvumo. Gražiai pradėtųjų diskusijų New Yorke ar kitur pagrindinis objektas tebebuvo tik Vliko problema, tai yra organizacinio susirikiavimo problema. O juk tai antrosios eilės problema. Tai yra svarstymas, kaip susodinti orkestrantus, o ne kokia turėtų būti koncerto programa ir ar turime orkestrantų, kurie mokėtų tokią programą atlikti (nes, jei neturime, tai ir programą reikia atitinkamai keisti).

Bet įtampa tarp Vliko ir jo vadinamos opozicijos yra gerokai atslūgusi. Gal būtų iš dalies todėl, kad visi gerokai pavargo nuo tos įtampos bergždumo. Bet gal dar daugiau dėl to, kad Vlikas jau yra atsitraukęs nuo ankstesniųjų savo užsimojimų, kuriuos opozicija smerkė. Dėl to yra pagundos spėti, kad, jei Vlikas drįstų ir ryžtųsi toliau žengti iš sustingusių nusistatymų, ryžtųsi dar radikaliau perkratyti juos, atsižvelgdamas opozicijos darytą ar tebedaromų priekaištų, įtampa galėtų netekti pagrindo ir gal kone visai sunyktų. Ir tada, iš tiesų, būtų visiškai nesvarbu ar bent mažai bereikšminga, visos ar ne visos "partijos" yra Vliko sąrašuose, ar jos Vliko vardu vadinamam orkestre groja, ar tik iš šalies pritariamą melodiją dainuoja.

"Susidainavimui" nepalanki psichologinė atmosfera yra kilusi iš pažiūrų į veiklos turinį susikirtimo. Nėra "kumščio teisės" priversti pripažinti tik Vlike vyraujančių veikėjų nusistatymams neklaidingumo aureolę. Opozicija neįtikinta, kad ji esanti absoliučiai neteisi. Tokio padėty Vlikui ir jo aureolės gynėjams yra pasirinkimas iš dviejų galimybių: arba ignoruoti betkokią opoziciją ir tada nei nevaidinti jokių derybų su ja, arba revizuoti savo nusistatymus ir metodus tol, kol bus pasiektas patenkinamas suartėjimas su gana dar lanksčiomis opozicijos pažiūromis.

Tokia yra pagrindinė "psichologinė sąlyga" vienai centrinei vadovybei. Vlikas turėjo ir tebeturi intenciją būti tokia vadovybe. Jis turėjo ir tebeturi geriausių progų tai reikalingai "psichologinei sąlygai" sudaryti. Bet jis tomis progomis nesinaudojo, ar naudojosi nesėkmingai. Todėl šiandien sunku beatgaivinti tikėjimą, kad jis kada begalėtų tai padaryti.

Bet dar nėra visiškai vėlu. Nei stiprių, nei varžytis pasiryžusių varžovų šioj srityj jam nėra. Todėl ar nebūtų tiksliau, vietoj žodžiais ir laiškais pirš-

liavus aplinkui, vietoj diskutavus "liaudyje", dar pabandyti nukreipti diskusinę energiją kaip tik į patį Vliką, į jo "galvas ir rankas" ir pabandyti ten įtikinti bei paskatinti, kad dar kartą pasistengtų, bet pasistengtų jau kompetentingai pasireikš-

ti ir pasirodyti vadovaujančiais autoritetais.

Jei tenai tokio noro ar sugebėjimo nebus, tai gal nebesivar-ginkim daugiau ta vieningo susirikiavimo problema, o "lipdykim puodus iš to molio, kokį turime, ir lipdykim, kaip kas mokam"...

GREETINGS and BEST WISHES

QUA BUICK INC.

BUICK—OPEL—RENAULT—
PEUGEOT

10250 Shaker Blvd.

RA 1-6000

GREETINGS and BEST WISHES

To Our Friends and Patrons

WILSON and CO.
INSURANCE

ALL KINDS OF INSURANCE

11800 Shaker Blvd.

Call WY 1-5800

GREETINGS and BEST WISHES

CHIN'S RED DRAGON
RESTAURANT

SERVING THE FINEST CHINESE

AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

FROM A FRIEND

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

Harvey M. Young Insurance

17522 Harvard Ave.

WA 1-5577

REPRESENTING

GREETINGS AND BEST WISHES
TO OUR FRIENDS AND PATRONS

KURTZ DRUG CO.

PRESCRIPTION SPECIALISTS

R. W. McLeod, Prop.

14715 Detroit Ave.

AC 6-2200

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE PIRKITE NAUJOJE MODERNIOJE

PARAMA-

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖJE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

BARNETT PRANC. KONJAKAS 5th \$4.98

GERMAN BRANDY 5th \$3.98

CANADIAN WHISKEY 5th \$3.98

VODKA pilna kvorta \$3.59

KRON BRANNVIN

AQUAVIT (švediška) 5th \$3.98

COCKTAILS MANHATTAN OR

MARTINI kvorta \$2.98

LIEBFRAUMILCH vokiškas vynas 5th \$0.89

NAPOLEON FRENCH BRANDY 5th \$3.35

RICCADONNA ITAL. VERMOUTH 30 onz. \$1.15

BORDEAUX pranc. vynas 5th \$0.98

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS BELAUKIANT

Visa Amerikos lietuvių jaunomenė sujūdus besiruošiant II-jai JAV - Kanados tautinių šokių šventei, kuri įvyks Chicagoje.

Neatsilikia ir New Yorko bendradarbiaujančios jaunimas, Palikęs egzaminų baimes ir studijų knygas, įvyks ruošiasi šventei. Repetuoja New Yorko Tautinių Šokių Grupę, Jadvygos Matulaitienės vadovaujama, ar drėgmės pilnas oras, ar kanadietiško vėsiausio vėjelio gaidinama ar vėlaus pavaršio lietuvių tešiant, Jaunimo tai nebaido -- siekia savo tikslo ir laukia dienos, kada susėdę autobusan leis didžiojo kelionės -- Chicago.

Prieš keletą savaičių šventės reikalui New Yorkan susirinko rytinio pakraščio, kitų kolonijų, šokių vadovai: Baltimorės, Bostono, New Britain, Hartfordo, Wadbury, Philadelphia, New Haven ir net tolimojo Montrealio. Buvo ir chigiečių "vyriausybė" -- Bruno Šotas, Bronius Nainys bei clevelandietis L. Sagys.

Tai buvo ne tik paprastoji "posėdžių" dalis, bet ir gyva tautinių šokių demonstracija vadovams bei vadovybei, kad sulyginus, išsiaiškintų konkrečiai, o ne laisvai, visus rūpimus tuo reikalu.

klausimus. Grupė pademonstravo visus 16 šokių, kurie įtraukti šventės repertuaran.

New Yorko Tautinių Šokių Grupė gyvuoja nuo 1950 metų. Per 13 metų yra davusi nemažą skaičių pasirodymų, reprezentuodama grakštų lietuvišką tautinį šokį. Ir kas būdinga tai grupei, jog keičiantis šokėjų sąstatui, neprarandama entuziazmas ir su naujomis įėjimais ir naujais šokiais užsirekomenduojama viešuose pasirodymuose. Nėra New Yorke vieneto, kuris būtų taip patvarus, kaip šokėjų grupė.

Ar tai 16 vasario minėjimas, ar kariuomenės šventė, ar koks didesnis koncertas, ar tarptautinėse moterų parodose rengtas lietuvių pasirodymas -- visur šokėjai smagūs, guvūs, linksmi. Jie talkina ir Operetės choro vaidinimuose ar kitokiuose parengimuose.

O kiek kartų grynai svetimtaučiams -- atstovaujant lietuvių -- šokta? Štai dalis: Columbias Uto tarptautiniam šokių festivaly, lenkų pavasariniam šokių festivaly 1958 m. laimėta taurė ir Ima vieta, Council of European Women in Exile festivaly, šoko ir "Mayflower" laive, Mike Todd

"80 dienų aplink pasaulį" baliuje Madison Square Garden, lenkų TV programoj, ukrainiečių jaunimo vakare, vengrų koncerte ir t.t.

Pirmojo tautinių šokių šventės grupė buvo viena iš nedaugelio sušokusi visą privalomą šokių repertuarą. Dabar ir vėl turi paruošti visą repertuarą. Nevisos grupės gali tuo pasigirti ir pasididžiuoti. Tai nėra lengva. Grupė yra turėjusi išvykų į kitus artimesnius rytinio pakraščio miestus. (Jų galėtų būti ir daugiau).

Minint grupės dešimtmetį -- 1960 m. buvo surengta tautinių šokių šventė pakvietus talkon "Rūtos" ansamblio, Lietuvos Vyčių 41 kuopos ir Maironio šeštadieninės mokyklos tautinių šokių grupes -- šokėjus. Toji šventė paliko newyorkiečiams didelį įspūdį savo parengta programa, šokių išpildymu ir tvarka.

Kad New Yorkas turi tokį reprezentacinį vienetą, yra vadovės Jadvygos Matulaitienės nuopelnas.

Jadvyga Matulaitienė pernai atšventė 25 metų darbo jubiliejų tyliai, kukliai. Niekas to nepastebėjo. Gal net ir šokėjai to nežinojo, kad jų mokytoja ir vadovė jau 26 metus pradėjo bėmokydama lietuvišką jaunimą tautinių šokių. Galima įsivaizduoti, kiek jaunų, dabar jau suaugusių, žmonių yra praeję per J. Matulaitienės pedagoginio darbo metus. Ne vienas ir ne viena jos grupė susirado sau ir gyvenimo palydovus ir išėjo į kasdienybę.

J. Matulaitienė, baigusi "Aušros" mergaičių gimnaziją ir Aukštųjų Kultūros Kursus Kaune 1937 m., mokytoja Lietuvoje, vėliau Vokietijoje -- Wiesbadeno, Kasselio ir Schwaebish Gmund stovyklose, kur turėjo suorganizavusi tautinių šokių gru-

New Yorko tautinių šokių grupė, kuriai nuo įsikūrimo vadovauja Jadvyga Matulaitienė.

pes. 1947 - 49 studijavo baletą ir išraiškos šokį Kassely.

Dirbdama pedagoginį darbą, be tautinių šokių, yra įskenizavusi baletą, plastikos bei išraiškos šokių pritaikydama juos įvairiems pasirodymams, montažams ar vaidinimams. Yra taip pat ir choreografe keliolikos tautinių šokių.

Nuo 1935 m. J. Matulaitienė pati šoka tautinius šokius, o 1938 m. su reprezentacine lietuvių tautinių šokių grupe dalyvavo Prahoje, Čekoslovakijoje, Sakalų šventėje.

1950 m. apsigyvenusi New Yorke nepailsdama vadovauja grupei ir kurį laiką vadovavusi "Rūtos" ansamblio ir Lietuvos Vyčių 41 kuopos šokėjams. Maironio šeštadieninės mokykloje dirba pedagoginį darbą ir ruošia ne tik tautinius šokius, bet ir vaidinimus.

Jubilitei linkėtina nepavargti ir toliau, o visuomenei -- newyorkiečiams -- suradus progą, ją pagerbti už mūsų jaunimo auklėjimą.

Grupei su jos vadove daug sėkmės repeticijsose ir kelionėse, o ypač pačioje tautinių šokių šventėje.

Šventės rengėjams sugestijos: Atsargiai su prakalbomis -- kaip galima mažiau ir jeigu būtina -- galima trumpiau. Šokėjų nenu-

varginti prieš pačius šokius (vairandomis išrikiuotus laikyti salėje). Neduoti atskirų grupėm rodytis, kas įvyko I-je šventėje (gana protekcijų ar "išskirtinių ir privilegijuotų" grupių) ir vietoj amen -- efektingai pradėti, o dar efektingiau baigti pačią šventę. (vv)

1963. VII. 7 d.

2:30 val. po pietų

ANTROJI JAV IR KANADOS LIETUVIŲ

INTERNATIONAL AMPHITHEATRE CHICAGO

TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ

Filmų aktorė RUTA LEE-KILMONYTE, pranešėja

BILIJETA: po 2, 3, 4, 5 ir 6 dolerių gaunami:

Chicagoje: Šventės būstinė -- JAUNIMO CENTRE, 5620 So. Claremont Ave., Tel. 471-2248; VALDIS REAL ESTATE įstaigoje, 2458 West 69th St., Tel. RE 7-7202; Krautuvėse: Marginiai, 2511 W. 69 St., Tel. PR 8-4585; Daina, 3321 So. Halsted St., Tel. CL 4-5665; J. Karvelis, 2715 W. 71st St., Tel. 471-1424; Royal Blue prekyba, 4359 So. Campbell Ave., Tel. BI 7-9475.

Cicero, Ill.: Delikat. kraut., 1425 So. 49th Ave., Tel. 652-8185.

Visose JAV ir Kanados Liet. Bendruomenės apylinkėse.

Paštu: V. Grėbliūnas. 6941 So. Washtenaw Ave., Chicago, Tel. HE 4-2375.

JAV ir Kanados Lietuvių Bendruomenės

GREETINGS and BEST WISHES To All the Lithuanian People CARCIONE AND SONS PLASTERING CONTRACTORS

PLASTER REPAIR DRY WALL AND
TAPEING EAST OR WEST

16300 Raymond Rd. MO 2-6743 Maple Heights

GREETINGS and BEST WISHES
TO OUR FRIENDS and PATRONS

TAS-TEE CATERING COMPANY

6612 Madison Ave. ME. 1-2468

7505 Grace Ave. WO. 1-1000

GREETINGS AND BEST WISHES
FROM

GEORGE W.
WHITE

CANDIDATE FOR

COUNCILMAN WARD 13

HAS THE QUALIFICATIONS ABILITY,
AND INTEGRITY, WILL SERVE ALL
THE PEOPLE EQUAL.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

THE EXCELSIOR VARNISH WORKS INCORPORATED

1228 West 74th Street

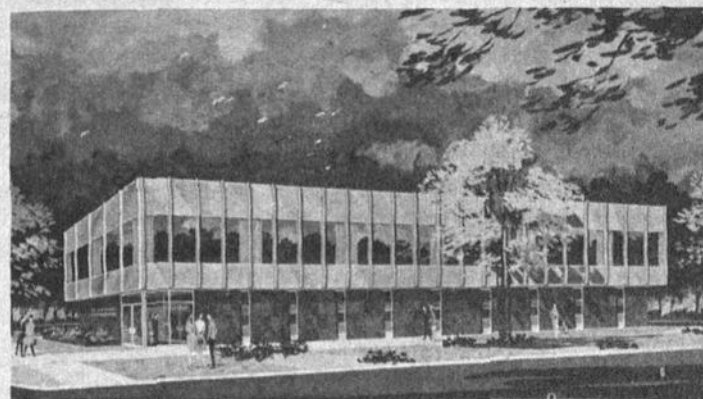
AT 1-8600

DIVIDENDUS MOKAME KAS 90 DIENŲ!
KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI
PAS MUS!

PINIGAI PADĖTI IKI KIEKVIENO MĖNESIO 15-TOS DIENOS, NĖS DIVIDENDĄ NUO PIRMOS MĖNESIO DIENOS.

4 1/2% PRISIŪSIME DIVIDENDUS KAS 90 DIENŲ ANT INVESTAVIMŲ.

ŠIAS SĄSKAITAS YPATINGAI REKOMENDUOJAME PENSIONIERIAMS, KURIEM PROCENTAI YRASVARBU GAUTI DAŽNIAU, NĖS IŠ TO PRAGYVENA.

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius

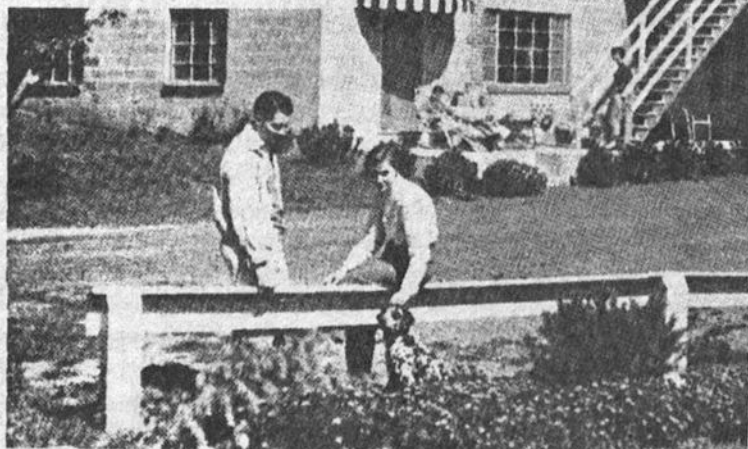
Chicago Phone: 242-4395; Suburban Phone: 656-6330

ECHO VALLEY

LIETUVIŠKA VASARVIETĖ

ATIDARYTA ISTISUS METUS.

Lietuviai savininkai
ELENA ir JULIUS GARMAI
Visus malonius kviečia atvykti
Iš anksto kreiptis:
ECHO VALLEY
ECHO LAKE, PA.
Tel. (Area 717) 424-1920.

Nuolaidos: organizacijoms, stovykloms, suvažiuojantiems.

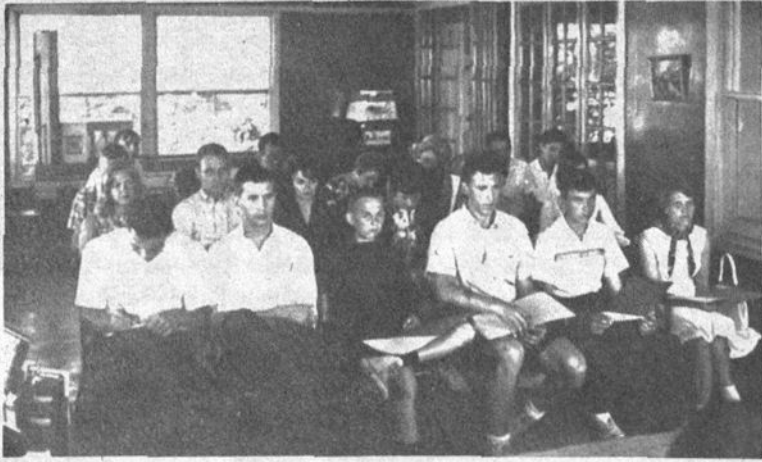
DŽIAUGSMAS — POILSIS IR RAMYBĖ POCONO KALNUOSE.

Kur vakar dienos malonumai -- tampa rytdienos maloniais prisiminimais...

Puikūs ir patogūs kambariai su televizija, radijo ir voniomis, arba atskiri nameliai.

Modernus baras, didelis maudymosi baseinas ir ežerėlis. 20 akrų miško, visokiausias sportas vasarą ir žiemą. Šokiai ir geras lietuviškas maistas.

PRASIDĖJO SPORTO KADRŲ KURSAI

Sporto kursų klausytojai paskaitos metu Tabor Farmoje.
P. Petručio nuotrauka

Sporto kadrų kursai, rengiami FASK-to ir remiami JAV Lietuvių Bendruomenės centro valdybos prasidėjo birželio 15 d. Jie užtriks savaitę laiko. Kursai vyks: a) Juozo Bachuno Tabor farmoje, b) Sodas, Mich, Malonų pabulvėse, c) Juozas Bachunas yra vienintelis š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos garbės narys.

Kursų atidarymas pradėtas Petro Petručio žodžiu, kuris kursantams pristatė FASK-to pirmininką Jaunutį P. Nasvytį. FASK-to pirmininkas, pasveikinęs kursų dalyvius ir palinkėjęs sėkmės, supažindino su šių kursų vadovybe. Ją sudaro Valdas Adamkavičius -- vadovas, Petras Petrutis -- sekretorius ir Povilas Žumbakis -- komendantas. Galima pridurti, kad komendantas nors ir malonus, bet kartu yra ir labai griežtas. Taipogi buvo pristatytas ir kursų lektorius ir didelis sporto bičiulis Tėvas J. Borevičius, S.J. iš Chicagos. Jis mums tarė gražų pasveikinimo žodį.

Po atidarymo išklausė J.P. Nasvyčio paskaitą, kurioje buvo

keliama ir aiškinami įdomūs klausimai. Paskaitininkas kalbėjo ir aiškino priežastis, dėl kurių mes turime priklausyti lietuvių sportinei organizacijai. Paskaita patiko ir reikia tikėtis, jog visi kursantai ilgai atsimins jos mintis. Pati svarbiausia paskaitos mintis buvo ši: esame lietuviai, galime didžiuotis savo garbinga kilmė; turime priklausyti lietuvišioms organizacijoms ir rūpintis Lietuvos vardo kėlimu. Laima Juodytė

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

DONALD B. JOHNSON

FUNERAL HOMES

MARSHALL B. and JAMES H.

BEDEORD, CLEVELAND, AND
THE SURROUNDING TERRITORY

GREETINGS and BEST WISHES

To All the Lithuanian People

**JORDAN CAMERA & SUPPLY
STORE**

3802 West 25th Street

SH 1-5511

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
P.Rospect 4-7788

Įvairiais metų laikotarpiais malonu visad atsilankyti gražiajame Asbury Parke prie Atlanto ir pailsėti apskritus metus veikiančiame viešbutyje "Nida" 7-tos ir Park Ave. kampe. Tel. PR 4-7788. Švarūs kambariai, pigūs ir skanus maistas.

Prie viešbučio veikia restoranai ir barai. Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobūviams. Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusu.

Savininkai P. C. Mačiuliai.

**GALVOJATE
APIE
NEAPMOKĖTAS
SĄSKAITAS?**

Leiskite Society pagalbėti jas apmokėti ir apsaugoti jūsų kreditą sąskaitų konsolidacijos paskola. Turėsite tik vieną vietą mokėti skolą ir sutaupysite dažnai ne vieną nuosimtį. Society teikia paskolas bet kuriam vertingam tikslui lengvomis mėnesinėmis išsimokėjimo sąlygomis, pritaikytomis jūsų biudžetui. Jei paskola svarbi jums, ji svarbi ir mums.

Suskaičiuokite priežastis, dėl kurių jūs norite New Gold Star Award Gas Range

Pirmučiausia, švaresnis gaminimas!

Nėra garų šutinant švariai degančiame gaso krosnyje. Nėra degėsių ir plemų ant degiklio-su-smegenimis. Ir tik liepsna sumažina šilumą taip greit, kad perdegti net nėra galimybių.

Suplanuota švaresniam gaminimui taip pat!

Viršūnės pagamintos apsaugai nuo dėmių, o jos nusivalo lengvai. Gi padėklai, degikliai — net gi krosnies apačia ir durys — atsivertę greitai kriauklės dydžio valymui.

Be to, įsigijate visus šiuos geram gaminimui priedus —

1 Automatinis kontrolinis laikrodis užkaria — bei užgesina — jūsų nustatytą laiką, paliepusiojant jį kitam darbui.

2 Žemos temperatūros šilumą išlaikanti krosnis, išlaiko šiltą maistą valandomis, neperdeginant ir neperdžiovinant!

3 Degiklis — su — smegenimis reguliuoja liepsną, kad užbaigti amžiną puodų daboja. Švaresnis gaminimas — dingsta limpa puodai, taukinių likučiai ar perdegę maistas.

4 Įmontuota keptuvė kepa lygiai, talpesnė, nusunkia riebalus. Užsidengia, kai nenaudojama. Nepašalinoma skubiems pusryčiams, užkandai.

5 Greiti gaso degikliai užsidega ir užgesa iš karto. Nereikalingas

laukimas įsilimo. Tai ne lėtai vėsta degikliai, perdegina maistą.

6 Lankstūs gaso degikliai prisitaiko 1001 šilumai. Nėra nubrėžtų, apribotų galimybių per stipriai ar persilpnai liepsnai. Turite tiksliai nustatytą temperatūros kontrolę gasu.

7 Automatinis termometras mėšai užgesina liepsną kai kepsnys pasiekia nustatytą karštį. Atpuola tikrinimas, spėliojimas, aikvojimas.

8 Vienodai kepanti gaso krosnis pastoviai cirkuliuoja šilumą iš priekio, užpakalio ir kampų. Nėra nusėdusių pyragaičių. Nėra atsilupusių plutų, gumulų ar pūslių.

9 Automatinis rotatorius duoda lygų rudumą, apsaugo skonio skysčius. Daugiau skonio, mažiau susitraukimų, ir mažiau daigstymo.

11 Nerūkstanti gaso keptuvė kepa krosnies apačia, pritaikyta patogiam valymui. Visos degiklių dalys ir padėklai pritaikytos valymui. Net krosnių ir keptuvės dangčiai išsikelia ir atsiveria taip lengvai!

11 Nerūksta gaso keptuvė, kepa keptuvės dangčiui užsidarius! Neaiškuojama šiluma, nesitaškoma riebalais ir garais. Tikras liepsnos buikio skonis. Gi virtuvė išsilaiko švaresnė, vėsesnė.

Laimite savo namui, laimite pinigų su GASU.
THE EAST OHIO GAS COMPANY

Ar nuostabu, kad šeiminkės, kurioms rūpi kepimas... pasirenka kepimui gasą

See New Gold Star Award Gas Ranges Now

Choose from these top brands: Caloric • Crown • Magic Chef • Norge • O'Keefe & Merritt • RCA-Whirlpool • Roper • Sears-Kenmore • Sunray-Grand • Tappan

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Rūta N. Mockutė baigė psichologiją ir sociologiją Illinois Universite, Urbanoje, Bachelor of Science laipsniu. Toliau dirbs savo srityje ir ruošis psichologijos magistro laipsniui.

Rūta ilgą laiką dalyvavo Clevelando tautinių šokių grupėje, yra skaučių organizacijos, studentų sąjungos ir Korp! Neo-Lithuania narė. Savo atostogas praleisti išvyko į Kaliforniją. Anlankys Los Angeles, San Diego, San Francisco ir kt.

• DLK Birutės draugija yra pakviesta dalyvauti tautų pasirodyme š. m. rugsėjo 13 ir 14 d. Kvietimą birutietės priėmė ir imasi iniciatyvos atstovauti.

Šis reikalas yra ne tik birutiečių, bet visų lietuvių. Todėl bus kreipiamasi į visą lietuvišką visuomenę, prašant talkinti n k a v i m o vykstant šį uždavinį.

Reikalas gi aiškus — kuo gražiausiai parodyti lietuvišką kultūrą ir iškelti nors mažos, bet garbingos tautos vardą.

TRADICINĖ GEGUŽINĖ KARIUI PAREMTI

L.V.S. Ramovės Clevelando skyrius nepamiršta paremti "Kario" žurnalą, kurį leidžia L.V.S. Ramovė.

Clevelando Ramovėnai birželio 23 d., 2 val. po pietų, Čiurlionio Ansamblio patalpoje, 10908 Magnolia Dr., Clevelande, rengia tradicinę Kariui paremti gegužinę. Bus parengta skanių užkandžių, kavutės ir gaivinančių gėrimų.

Vysk. Valančiaus lituanistinės mokyklos abiturientams įteikiant mokslo baigimo atestatus. Stovi iš kairės: mokyklos vedėjas P. Balčiūnas, mokytojai J. Stempužis, p. Alšėnienė ir abiturientai.

V. Plodžinsko nuotrauka

rimų.

Maloniai kviečiami atsilankyti ramovėnai su šeimomis ir svečiais ir lietuvių visuomenė. Visas gautas pelnas bus persiųstas Kariui. Atsilankę nesigailėsite, nes praleisite gražioje gamtoje laiką, susitiksime su artimaisiais ir savo atsilankymu paremsite Karį.

• Clevelando skautininkės maloniai kviečia Clevelando lietuviškas šeimas ruoštis į skautininkų ruošiamą gegužinę, kuri įvyks birželio 30, sekmadienį nuo 12 val. Apanių sodyboje — 12518 Lake Shore Blvd.

Gegužinės programoje — karšti lietuviški pietūs, žaidimai vaikams ir jaunimui, šokių ir pramoginė muzika. Įėjimas — suaugusiems 1 dol., jaunimui iki 16 metų veltui.

Šeimos ras pramogą ir poilsį lietuviškoje skautiškoje aplinkoje.

VYSK. VALANČIAUS LITUANISTINĖS MOKYKLOS ABITURIENTŲ IŠLEISTUVĖS

Vysk. Valančiaus Lit. mokykla, jau eilę metų prisiglaudusi prie šv. Jurgio parapijos mokyklos, suruošė birželio 16 d. šių metų abiturientų laidos išleistuvės Čiurlionio Ansamblio namuose.

Mokyklos mokytojų, abiturientų tėvų ir tėvų komiteto sudėtinės pastangos remti, išlaikyti ir ugdyti mūsų jaunųjų moksleivių širdyse ir dvasioje lietuviškumą pasireiškė kukliose savo apimtim, bet turtingose savo turiniu išleistuvių apeigose.

Mokyklą baigę šie moksleiviai: St. Alšėnaitė, Vytenis Gatautis, Kęst. Kliorys, Amelija Mačytė, Irena Navickaitė (geriausiai baigusi), Silvija Obelenytė, Guoda Stuogytė, Ram. Širvaitytė, Vilija Mockutė ir Dalia Čiurlionytė. Įteikiant atestatus, abiturientus sveikino mokyklos vedėjas P. Balčiūnas, jautriai atsisveikinimo žodį jiems tarė klasės auklėtoja mok. Alšėnienė. LB I Apyl. vardu pirm. F. Eidintas įteikė po Chicago Aukšt. Lit. Mokyklos leidynei Jaunystės Žiedai, kuriuose yra tilpę mūsų abit. St. Alšėnaitės ir I. Navickaitės rašiniai.

Trumpą iškilnių programą sklandžiai pravedė Juozas Stempužis, toliau vadovavęs programai, kalboms, moksleivių darbų įtarpoms ir aktualijoms iš mokslo metų eigos.

Abiturientų vardu padėkos žodį tarė Vytenis Gatautis.

Abiturientų tėvų suruoštos vakšės buvo nuotaikingai prarastos liet. mokyklų auklėtojų ir tėvų jautrių žodžių ir moksleivių kūrybos pynėje. Moksleiviai gražiai pasirodė savo literatūros bandymais, o O. Mikulskienės vadovaujamos kanklininkės pasirodė uoliosiomis ir nuosirdžiomis savo mokytojos pasekėjomis.

Ryškesnes ir aktualesnes mokyklos darbo nuotakas vykusiai iškėlė Juozas Stempužis.

Pabaigai žodį tarė ALB Tarybos Prez. pirm. Stasys Barzdukas ir Čiurlionio Ansamblio vadovas muz. Alfonsas Mikulskis iškėlęs kanklių muziką, kaip simbolį švelnios, lyrinės lietuvių kultūrinės dvasios apraiškos.

Kai kam gal bus susidaręs įspūdis, kad buvo per daug kalbėta. Tačiau iš auklėtojų lūpų tryškę žodžiai parodė jų meilę ir prisirišimą lietuviškam jaunimui, jų jautriai ir giliai iš-

gyvenamą momentą, matant gražiai augančius ir bujojančius bendro darbo vaisius.

Nepagailėję komplimentų ir gražių žodžių, kuriais buvo kiek suabejojęs tėvų k-to pirm. dr. M. Vaitėnas, jie reiškė jausmus, paremtus jų kilniais norais.

Tėvų, moksleivių ir visos bendruomenės pareiga pasižvelgti mokytojų darbo neapvilti. Tai darbas, kurio vaisiais tikisi naudotis visa visuomenė.

MADŲ PARODA CLEVELANDE

Pereitais metais Chicago madų parodos viešnagė Clevelande susilaukė didelio dėmesio. Ši nauja, aktualaus pobūdžio pramoga, lietuvių visuomenės buvo gražiai priimta ir davė aktingą ką nors panašaus surengti ir šiais metais.

Clevelandas yra turtingas gražiais salonais, madų mokyklo- mis ir mūsų moterys turi progos neatsilikti elegancijos srityje. Dėl to arkivyskupo J. Matulaičio Senelių Namams, statomiems Putname, remti komitetas, šių metų madų parodos rengimui kviečiasi talkon tik clevelandietes lietuves.

Aldona Augustinavičienė, pasižyminti grakščiu ir išradingu kalbėjimu, sutiko būti šio rengimo komentatore. Genė Ignatavičienė, diplomuota modelistė, su Aldonos Raulinaitienės pagalba, duos ruošiamai parodai judesio išraišką ir bendrą apipavidalinimą.

Didžiausioji darbo dalis, kaip ir visuomet, kris ant rengėjų pečių, šiuo atveju, komiteto narių A. Alkaičio, R. Čiuberkienės, A. Neimanienės ir S. Stasienės.

Paroda įvyks lapkričio 3 d., šv. Jurgio parapijos salėje. Visa Clevelando visuomenė yra maloniai prašoma planuoti iš anksto laisvą sekmadienio popietę ir savo atsilankymu prisidėti prie

Putname vykstančio gražaus ir reikalingo statybinio projekto, kuris senatvėje suteiks pastogę daugeliui vienišų lietuvių.

* "UŽBURTOJI DŪDELĖ" Vaidilos teatro spektaklis vaikams ir jaunimui įvyks lapkričio 17 d. Lietuvių salėje, o ne lapkričio 24 d., kaip buvo skelbta anksčiau.

ĮDOMI PASKAITA

Birželio 26 d. trečiadienį, radijo stoties WHK auditorijoje (5000 Euclid Ave.) Afrikanų Universalinės bažnyčios arkivyskupas Clarence C. Addison darys pranešimą integracijos klausimu.

Populiarus ir gerai žinomas negrų dvasinis vadovas palies segregacijos ir integracijos klausimus kur kas originaliau, kur kas aktualiau, nei iki šiol viešai tuo klausimu kad buvo išdrįsta pasisakyti.

Būdinga, kad arkivyskupas Cl. C. Addison nepripažįsta NAACP (National Assoc. for advancement of colored people), pasižovusiai kovoti už negrų integraciją, teises kalbėti negrų vardu, nes ta organizacija siekia integracijos, kuriai negrai nėra paruošti nei kultūriniai nei ūkiniai. Negrams, esą, reikalinga ne integracija, bet programa, kuri sulgytint juos su tais, kurių padėties jie siekia. Negrai turį daug padirbėti, kad atsiektų to lygio, kurį atsiektų baltasis žmogus; už lygias teises brangiai užmokėjęs.

Kaip matome, riaušės ir reikalavimai nėra visų negrų remiami. Jie nori lygybės, kas be ko, tačiau yra jų tarpe žmonių, kurie tos lygybės nori užsitar- nauti, o ne ją išplėsti.

Tais klausimais besidomin- tiems verta nueiti į arkivysku- po paskaitą ir integracijos klausimu susidaryti platesnį akiratį, o ne vadovautis vien tik įvykiais gatvėse, kurių pasekoje vien Cle- velande buvo suimta virš 100 as- menų.

PARDUODAMAS APARTAMENTAS

4 penkių kambarių butai, netoli šv. Jurgio parapijos, mokyklų ir krautuvų. Teirautis tel. WH 2-7405. (67-71)

VIENOS ŠEIMOS NAMAI:

1) Į pietus nuo Euclid Ave. (tarp Euclid Ave. ir Terrace Rd.), 4 miegamieji 2-rame aukšte ir 3 kambariai 3-čiame aukšte, 3 vonios, gaso pečius. Tik — \$14,900.

2) Tarp Euclid ir Hayden Ave., 3 miegamieji 2-rame aukšte ir 1 kambarys 3-čiame aukšte, gaso pečius, garažas. \$10,700.

J. ŠIRVAITIS

Wm. T. Byrne eRal Estate

1535 Hayden Ave.

MU 1-6100 — įstaiga,

KE 1-4080 — namai.

(70, 71, 72)

Lietuvių Studentų Sąjun- gos, Clevelando skyriaus ruošiamų Studijų Dienų, 1963 m. birželio 22-23

PROGRAMA

Paskaitos vyks Western Reserve University Student Union patalpose.

Šeštadienis, birželio 22 d.

9:30 val. Registracija.

10 val. Atidarymas.

10:30 val. Diskusijos.

1. J. Girniaus "Tauta ir tautinė ištikimybė".

2. Organizacinė dalis — LSS Ateitis.

12 val. Pietų pertrauka.

1 val. Paskaita — Simpoziumas "Lietuvius studentas amerikiečių ir lietuvių politinėje veikloje": V. Kamantas, A. Kasulaitis, J. Smetona.

3 val. Ekskursija į Cleve- lando meno muziejų.

8 val. Vakaras — šokiai. Programoje D. Miškinytė ir Cicero studentų sektetas. Įėjimas 1,50 dol.

Sekmadienis, birželio 23 d.

10:30 val. šv. Mišios, šv. Jurgio parapijoje.

12 val. Simpoziumas — paskaita: "Žmogus dabartinėje lietuvių literatūroje". Dalyvauja: p. A. Augustinavičienė, dr. Šilbajoris, V. Kavaliūnas.

2 val. Uždarymas — svei- kinimai.

AKRON

Gegužinė Akrone

Amerikos Lietuvių Tary- bos Akrono skyrius ir L. S. S. 20 kuopa rengia gegužinę birželio mėn. 30 d., sek- madienį, N. Trumpicko so- dyboje, 773½ Bisson Ave., Akron 7, Ohio. Pradžią 1 val. p. p. Kviečiami vietos ir apylinkės lietuviai daly- vauti.

NEPAMIRŠKITE ATNAUJINTI PRENUMERATĄ

GERI NAMAI

2 šeimų prie pat šv. Jur- gio parapijos, 2 nauji pe- čiai, nebrangus.

6 kamb. vienos šeimos, į šiaurę nuo Lake Shore Blv., didelis namas, pilnas rūsys, 2 garažai.

5 kambarių netoli E. 185, tik 20 metų senumo, geras nedideliai šeimai.

Plytinis, 4 metų senumo, 4 miegamieji, 2 pilnos vo- nos, padalintas rūsys, 2 ga- ražai.

2 šeimų labai gerame sto- vyje — plytinis.

2 šeimų nedidelis, beveik naujas, netoli Euclid gat- vės, garažai, gražiai įreng- tas rūsys.

Naujas Wickliffe, 3 mie- gamieji, prašo tik \$18,500.

Trijų miegamųjų Euclide prie E. 185 kt., labai švarus.

Krautuvė ir namas prie E. 185 gt., nebrangus, ga- lima viršų gyventi, o apa- čioj prekiauti.

Mūrinis 5 kambarių su labai dideliu sklypu, tuojau galite užimti.

Norintieji pirkti, parduoti, ar mainyti, prašome su- stoti ar paskambinti į

EAST SHORE REALTY United Multiple Listing Service

Juozas Mikonis — Realtor 780 E. 185 IV 1-6900 Res. KE 1-2190

SAVININKAS PARDUODA

1 šeimos, 8 kamb. namą, 6731 Edna Ave., netoli šv. Jurgio mokyklos. Erdvūs kambariai, aukštas rūsys, 2 automobilių garažas, nau- jai nudažytas.

Skambinti A. Dailidei — HE 1-8516.

KVIEČIAME!

L. V. S. RAMOVĖS CLEVELANDO SKYRIUS RENGIA

GEGUŽINĖ

1963 m. birželio mėn. 23 d., 2 val. p. p. Čiurlionio Ansamblio patalpoje. Pelnas skiriamas žurnalui KARIUI paremti. Įdomi programa. Bu- fetas. Muzika. Įėjimas 1 dol.

-TELEPHONE- Cleveland Trust WHEN MONEY IS A MUST MA-1-1660

PHONE ABOUT LOANS DAY OR NIGHT

The Cleveland Trust Company 72 Convenient, Complete Banks

MALONŲ VASAROTOJAI,

Pranešame, kad OSTERVILLE MA- NOR, Inc. atidaroma birželio 24 d. Adresas: West Bay Road, Osterville, Cape Cod, Mass. Telef.: Garden 8-6991. Savininko J. Kapo- čiaus namų adresas: 25 Barrington Road, Dorchester 24, Mass. Telef.: 282-2759.

Mūsų vasarvietę geriausia atestuoja pas mus jau vasaroję svečiai: kas jau vieną kartą pas mus atostogavo, tas lieka nuola- tiniu Manor vasarotoju.

Maloniai prašome kambarių užsakymus siųsti kaip galima anksčiau, kad mes galė- tume patenkinti kiekvieno pageidavimus.

Laukiame Jūsų užsakymų ir esame pa- siruošę Jus maloniai priimti.

Jūsų

J. Kapočius

VISAIS APORAUDOS REIKALAIS,

kaip automašinų, gyvy- bės, nelaimingų atsitiki- mų ir gaisro, kraitis į atstovę PAULINA MOZURAITIS-BENNETT HI 2-4450 642 Meadow Lane Dr. CLEVELAND 24

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

ACCOUNTS INSURED

TO \$10,000.00

4 1/2 %

SUPERIOR SAVINGS

HOME AND

REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue EN 1-1763

936 East 185 St. KE 1-7770

KAS IR KUR?

• Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos valdyba per pirmininką Vyta. Abraitį pasiuntė padėkos laišką ALT S-gos E. St. Louis skyriaus pirmininkui Dr. P. Švarcui, dėkojant už pavyzdinčiai paruoštas sąlygas ALTS Seimui.

Dėkojant visiems prisidėjusiems prie Seimo ruošos darbų, kartu pabrėžiama, kad Kongreso atstovo Thomas B. Curtis ir St. Louis miesto atstovo Sweeney dalyvavimas ir amerikoniškoje spaudoje (Evening Journal, Collinsville Herald ir Globe Democrat) tilpę Seimo aprašymai reiškia nuosirdžių pastangų įvertinimą.

ALT S-gos Seimo didelis pasisekimas yra didžiulį dalimi E. St. Louis skyriaus nuopelnas, už kurį dėkingi visi Sąjungos nariai.

Ta proga ALT S-gos valdyba padėkojo ir Dirvos redakcijai už platų Seimo eigos aprašymą ir iliustravimą.

Tragiško Birželio minėjimas

LB Chicagos Apygardos valdyba, siekdama iškelti mūsų tautos rezistenciją prieš okupantą, birželio 22 d., 7 val. vak., Jaunimo Centre, rengia Birželinų įvykių minėjimą.

Minėjimą organizuoti talkininkauja vietos menininkai: architektas Vyta. Vepštas atliks scenos dekoravimą, meninėje dalyje pritaikintą montažą išpildys: Eglė Vilutienė, Vytautas Juodka, Romas Stakauskas.

Minėjime pagrindiniu kalbėtoju bus Dr. Vytautas Kavolis, kuris yra pasirinkęs temą: "Laisvės kovos atsakomybė".

Minėjime sutiko žodį tarti Gen. Konsulas Dr. P. Daužvardis ir JAV-ių Lietuvių Bendruomenės Centro valdybos pirmininkas J. Jasaitis.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
PRENUMERATĄ

Chicagiškės nuotrupos

Antano Olio penkių metų mirties sukakties akademija praėjo labai iškilmingai. – Mūsų moterų vardai ir maldos.

Jaunimo Centre ėjau kiek susirūpinęs. Mat, Antanas Olio buvo politikas. Suniekuomirtis taip žiauriai nesielgia, kaip su politiku. Politika juk yragalimybų išnaudojimo menas. Su politiko mirtimi baigiasi ir jo menas. Kas kita rašytojui ar kompozitoriui. Jo kūriniai pergyvena jį patį. Labai dažnai tik po autoriaus mirties išryškėja jo palikimo vertingumas. Bet už tai politiko mirtis palieka didesnę spragą kasdieniniame gyvenime.

Tokios mintys man kėlė nerimą, ypač, kad pagrindiniu kalbėtoju buvo numatytas Stasys Santvaras. Neabejojau, kad jis, poetas, atseit, žodžio meistras, gali būti geras oratorius, tačiau ar to užtenka Olio pristatymui?

Buvau susirūpinęs ir dėl viso minėjimo - akademijos staigumo. Vieša paslaptis, kad chicagiškiai iš pradžių buvo nutarę akademiją atidėti rudenį, o dabar pasitenkinti tik vainiko ant kapo uždėjimu. Tačiau apie tai patyręs Juozas Bachunas iniciatyvą paėmė į savo rankas ir nepaisant laiko trumpumo, Valdo Adamkavičiaus talkininkaujamas, akademiją suorganizavo. Tačiau viskas, kas rišasi su Olio vardu, paprastai būdavo plataus masto. Ar ir dabar bus išlaikytas tas pats "stilius".

Akademiją pradėjo Valdas Adamkavičius įspūdingu žodžiu, po kurio prasiskleidusi uždanga parodė didelę Antano Olio nuotrauką, skoningai ir prasmingai dail. Kurausko darbu įrėmintą. Po jo kalbėjo einąs Lietuvos atstovo pareigas Juozas Kajeckas. Vėliau kalbėjo tie, kuriems dažniau teko su Antanu Olio susitikti: gen. konsulas Daužvardis, ALT pirmininkas L. Šimutis ir artimas bendradarbis adv. Antanas Lapinskas. Po jų sekė Stasio Santvaro paskaita, kuris su Olio asmeniškai buvo susidūręs tik tris kartus. Savaimė suprantama, kad tokiu atveju kiek sunkoka kalbėti auditorijai, kuri Olio gal pažinojo kiek gerčiau. Tačiau Santvaras savo uždavinį atliko labai gerai. Antano Olio pamoką ir palikimą ateičiai geriausiai išreiškė Antanas Lapinskas. O toji pamoka skamba, kad įsijungimas į šio krašto politinį gyvenimą nekliaudo domėtis lietuviškos kultūros klausimais ir Lietuvos būkle. Atvirkščiai, tie visi dalykai neprieštarauja vienas kitam, bet net padeda.

Muzikinę akademijos užbaigą davė solistai garsioji Anna Kasakas ir Jonas Vaznelis bei Dainavos ansamblis. Jų pasirinktoji programa buvo labai artima Olio-Vanagaičio epochai. Pianu juos palydėjo Aleksandras Kučiūnas.

Baigiamą žodį tarė pats svarbiausias šios akademijos kaltininkas Juozas Bachunas, būdiniu jam nuosirdumu ir paprastumu padėkojęs suugalavusios Vernos Olienės vardu susirinkusiai gausiai publikai, perpildžiusiai gana erdvią Jaunimo Centro salę. Susirinkusieji buvo pavaišinti kava, pyragaičiais ir ledais.

Kalbant apie lietuvių reprezentaciją svetimiesiems, kurią taip gražiai mokėjo praversti Olio... Nors mūsų veiksmų suruoštas baidžiojo birželio mėn. įvykių minėjimas toje pačioje salėje birželio 14 d. sutraukė palyginti nedaug žmonių, į talką netikėtai atėjo National Observer. (Tai palyginti jaunas, daugiau europinio turinio savaitraštis, kurį labai atkakliai bando išpopuliarinti The Wallstreet Journal leidykla). Birželio 17 d. numeryje paskutiniame puslapyje ten yra jautrus straipsnelis: A Lithuanian Prayer Book Comes Mysteriously from Harsh Siberia. Jame rašoma apie žinomą Sibiro lietuvių maldaknygę. Įdomus kelias, kuriuo tas straipsnelis pateko į National Observer. Jo autorius Gianni Cagianelli jį parašė italų L'Osservatore Della Domenica, iš ten jį persispausdino amerikiečių Atlas magazinas, iš to, pagaliau pagal "special arrangement" dabar perėmė National Observer. Be abejo, tai nebloga talka mūsų informacijai, nors ypatingo pikantiškumo suteikia viena aplinkybė, kuri, deja, nėra teisinga. Būtent, nurodant tų maldų autorių anonimiškumą, pastebima, kad lietuvių kalboje "the termination of the first name indicates family status, so we know that these prisoners are young, unmarried girls". Kaip žinia, iš mūsų vardų jokių būdu negalima atspėti šeimyninės padėties, nebent tik amžių. (Martytė turėtų būti gana jauna, o Marija pagyvenusi). Šeimyninį statusą galima sužinoti tik iš mūsų moterų pavardės, kurių, suprantama, nebuvo. Bet žinoma, netekėjusių mergaičių maldos gal daro didesnį įspūdį.

Rašytojas Jurgis Gliuda su žmona Marija ir sūnumi Jurgiu, medicinos studentu. L. Kančausko nuotrauka

LAUREATO RAŠYTOJO J. GLAUDOS PAGERBIMAS

Lietuvių Tautinių Namų vadovybė birželio 29 d. (šeštad.) 7 val. vakare ruošia iškilmingą ir gražų rašytojo Jurgio Gliudos pagerbimą. Kviečiama visa Los Angeles lietuviškoji visuomenė tą vakarą atsilankyti į Tautinius Namus (3356 Glendale Blvd.), išklausti akademinės pagerbimo dalies, meninės programos, laureato žodžio, o paskui -- pavarikariauti ir jaukioje draugėje pasilinksinti.

Jurgis Gliuda, net tris kartus romano premijų laureatas, neseniai išleidęs vieną savo pirmųjų ir gerųjų romanų anglų kalba (House upon the sand), taip pat neseniai gavęs Dirvos novelės konkurso premiją už Dirvoj spausdintą "Lošėjų ratelį". Kadangi novelės laureatas į Clevelandą atvykti negalėjo, iškilmingame premijos įteikime nedalyvavo, apie jį ir jo pastarąjį laimėjimą verta daugiau išgirsti. Užtat čia patiekiami pasakalėjimai su laureatu J. Gliuda.

-- Kaip vertinate Dirvos įgyvendintą kasmetinį novelės konkursą?

-- Aš manau, kad šis konkursas labai padės mūsų išsiauginti novelės žanrą. Iki šiol mūsų raštyje dominavo apysaka, dažnai pasireiškianti novelės vardu. Tačiau mūsų literatūros naudai jūry komisijos turėtų skirti tuos du žanrus. Aišku, tik tinkamos literatūrinės erudicijos komisijos užtikrins šio naudingo konkurso sėkmingumą.

-- Kaip žiūrite bendrai į literatūrinius konkursus?

-- Kaip į kiekvieną kultūrinio ir kūrybinio gyvenimo akstiną. Daug vertybių duodama greta konkursų, tačiau ir konkursų įta-

kos negalima ignoruoti. Per konkursus iškilo daug garsių dainininkų, kompozitorių, kodėl tą talentų varžymąsi nepripažinti ir rašytojiškam intelektui? O mūsų specifinio kuklaus lietuviškos kolonijos kultūrinio gyvenimo sąlygose konkursai įneša daug šviežumo į literatūrinį gyvenimą: tai gali būti ir akstinas kurti, ir proga platesnes mūsų visuomenės mases priversti bent konkurso dienomis domėtis mūsų literatūra.

-- Ar konkursų skaičius nemažina jų vertę?

-- Konkurso vertę gali mažinti arba visai paneigti tik Jūry komisijų nepakankamas pasiruošimas arba reikalingų kvalifikacijų stoka. Tas principas: išrinkti geriausią iš turimos medžiagos, kad ir visai logiškas konkurso esmei, gali įvilkti į "premiuoto kūrinių" skiltį nepakankamo brandumo veikalų. Tai, aišku, mažina ir konkurso vertę.

-- Kaip ir kada parašė premijuotąją novelę "Lošėjų Ratelį"?

-- Šios novelės apmatai ir apybraižos jau seniai laukė spaudos. Aš planavau arba atspausdinti novelę kur periodikoje, arba įjungti į savo palengva ruošiamą novelių rinkinį. Dirvos konkurso kvietimas išprovokavo mane su "Lošėjų Rateliu" tame konkurse dalyvauti. Rašytojo Jurgio Jankaus dalyvavimas Jūry komisijoje buvo ypatingai sustiprines komisijos svorį. Tą rašytoją laukiau vienu iš geriausių mūsų "short story" žanro atstovų.

-- Ar ir anksčiau bendradarbiauote Dirvoj?

-- Vis su tam tikromis pertraukomis. Pirmas mano dalykas, su kuriuo įžengiau į Dirvą buvo eilėraščių "Lopšinė". Tai

buvo 1945 m. Redaktorius K. Karpius buvo nuolankus mano tremtiniškai muzai: 1946-47 metais Dirvoje tilpo nemažai mano eilių.

-- Kaip vertinate mūsų publicistinės periodikos santykį su literatūra?

-- Visi mūsų leidiniai neigiamai literatūrai kūrybos ir už tai jiems ačiū. Vienur mėgėjiškai, kitur su didesne erudicija pagvil-denamos literatūrinės temos. Tačiau, dėmesys mūsų literatūriniam pasauliui turėtų būti didesnis. Net baisu tarti, kad šnekos apie literatūrą tėra tik stambesnių leidinių kampininkai, ar tik pripuolamas įsiveržėlis į visuomeninės publicistikos aruodus. Literatūrinių leidinių mes neturime ir mums labai reikalingi mecenatai ne tik konkursams, bet ir periodiniams leidiniams, skirtiems literatūrai. Iki šiol pasirodė ir mirę arba vegetuoją leidiniai tebuvo tik grupiniai, tam

tikrų "literatūrinių klubelių" ru-porai, kur savi reikalai užstodavo platesnius literatūrinius horizontus. Tokie leidiniai gimsta ir miršta su tuo klubu, kuris juos remia, tačiau jie nei atvaizduoja nei šviežina mūsų literatūrinį aktyvumą.

-- Kaip vertinate lietuvių literatūros už Lietuvos sienų santykį su okupuotos Lietuvos rašytojų darbais?

-- Pirmojo Fr. Mauriac romano pavadinimas "Jaunuolis su pančiais" tinka kiekvienam talentingesniam okupuotos Lietuvos rašytojui. Direktyva ir kūryba -- du nesusiderinami dalykai. Laisvajam pasaulyje lietuviui rašytojui tetrūksta tik skaitytojų masės. Tikdu, kad vergijai dingus, laisvojo pasaulio rašytojas lietuvis -- jų veikalai -- triumfališkai sugrįš Lietuvon.

A.R.

Dariaus ir Girėno lituanistinė mokykla Chicagoje

Dariaus - Girėno Lituanistinė Mokykla Chicagoje pirmuosius mokslo metus baigė birželio 8 dieną. Mokykloje veikė septyni skyriai, buvo dėstoma lietuvių kalba, tikyba, istorija, geografija, dainos, tautiniai šokai ir žaidimai -- tautinių šokių grupė dalyvavo ir II-je Tautinių Šokių Šventėje.

Iškilmingas aktas pradėtas 2 val. mokyklos salėje, dalyvaujant visiems mokiniams, tėveliams, mokytojams ir svečiams. Mokyklos vedėjas mok. J. Kavaliūnas žodį buvo nuširdi padėka tėveliams, Tėvų Komitetui, kolegoms mokytojams ir visiems mokyklos geradariams už darnų bendradarbiavimą, vienu ar kitu atžvilgiu, brandinant lietuvių girdelius. Pasidžiaugta mokinių didele pažanga lietuvių kalboje. Paskutiniai linkėjimai -- mokyklos atžalynėliui, mylėti lietuvių kalbą, gerbti jos kultūrinės vertybes ir stiprėti lietuviškoje dvasioje.

A.L.B. Gage Parko Apylinkės P-klas mok. V. Binkis sveikindamas pasidžiaugė brandžiais vienu mokslo metų darbo vaisiais, linkėdamas ir toliau mokyklos vadovybei ugdyti Darius ir Girėnus, kurie už tėvynę ir jos garbę nesigailėtų atiduoti ir savo gyvybę.

Kiekvieno skyriaus auklėtojas mokytojas, trumpai apibūdindamas savo mokinius, įteikė pažymėjimus. Visų skyrių mokiniai keliama į aukštesnįjį skyrių, o pažangiesiems įteikta dovanos -- knygos.

Paskutinį žodį ir patį mieliausiąjį tarė VII-jo skyriaus auklėtinė Rita Jucaitytė. Ji dėkojo mokytojams už mokymą ir auklėjimą, tėveliams už rūpestingumą ir meilę, o visiems lietuviams, ypač atsilankiusiems į mokyklos parengimus, už nuosirdžią visokeriopą paramą ir neužmiršimą, kad lituanistinėse mokyklose mokomi nauji lietuviškai. Aktas baigtas Tautos Himnu.

Šiai mokyklai vadovauja patyręs pedagogas, nuolatinis mokytojas ir šio krašto mokykloje, mok. Jonas Kavaliūnas, kuris pedagoginėms žinioms papildyti, Amerikos Federalinės Valdžios lėšomis, šią vasarą 2 mėnesiam vyksta į Europą.

Vasaros atostogų metu visi pasirošime atsakingam kilniam darbui ir į naujus mokslo metus

grįžime vedini amžiais sukauptu tautos dvasios maistu.

Marija Peteraitienė

Jaunųjų dailininkų meno kūrinių paroda

Praeitais metais, LB Chicagos apygardos valdybos globojami, Chicagos jaunieji dailininkai buvo surengę pirmą kartą Chicagoje meno kūrinių parodą, kuri praėjo su dideliu pasisekimu. Jaunieji dailininkai paskatinti parodos pasisekimu, tuojau susiorganizavo ir įsteigė Chicagos Jaunųjų Dailininkų Klubą, kuriam iki šiol pirmininkauja dail. Dalia Verbickaitė.

Jaunųjų Dailininkų Klubas nutarė ir šiais metais spalio 5-13 dienomis Chicagoje rengti antrąją jaunųjų dailininkų kūrinių parodą, kurią globoti taip pat paprašė LB Chicagos apygardos valdybos.

• Prof. Jonas Šimoliūnas sunegalavo ir šiuo metu gydomi St. Mary ligoninėje, Racine, Wis., ten, kur jis nuolatiniai gyvena.

DETROIT

Detroito Lietuvių Kultūros Klubas išvyka

Detroito lietuvių Kultūros Klubas rengia išvyką į Dainavą birželio 23 dieną. Klubas kviečia ne tik narius, bet ir Klubu bičiulius pabuvoti gamtoje ir pasidalyti mintimis dėl ateinančio sezono Kultūros Klubu darbų.

Visus, kurie gali, prašome vykti iš ryto. Dainavoje pamaldos vyksta 11:30 val. iš ryto. Pietūs galima gauti Dainavos užkandinėje. Mėgstą vandenį, galės maudytis. Dainavos vadovas mielai laukia svečių. Paskiri kvietimai nebus siuntinėjami. Iki pasimatymo Dainoje.

CAPE COD

VASAROTOJŲ
DEMESIUI
LIETUVIŠKA
VASARVIETĖ

"JŪRA"

praneša, kad vasaravimo sezoną šiais metais pradeda birželio mėn. 15 d. Gražioji, ramioji vietoj naujas apšildomas namas, patogūs kambariai, geras maistas ir mažiau ketvirties mylios nuo žinomo šiltosios srovės Craigville paplūdimio suteiks kiekvienam atvykusiam gerą poilsį.

Su užsakymais kreiptis:

O. ŠLEPAVICIENĖ,
P. O. BOX 307
MARIE AVE.
CENTERVILLE, MASS.

Tel. Code 617, 775-4146

Dariaus ir Girėno lituanistinė mokykla Chicagoje baigė pirmuosius mokslo metus. Sėdi iš kairės: mok. S. Žukauskas, tėvų komiteto pirm. V. Markevičius, mok. M. Peteraitienė, mokyklos vedėjas J. Kavaliūnas ir mok. V. Namikas.